

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž
Sotsiaaltöö korralduse osakond

Liina Daum

**VABATAHTLIKE KAASAMINE JA
MOTIVEERIMINE SA HILLE TÄNAVSUU
VÄHIRAVIFOND KINGITUD ELU NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Jaanika Kukk, MA

Pärnu 2023

Soovitan suunata kaitsmisele

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaanika Kukk

Kaitsmisele lubatud

TÜ Pärnu kolledži programmijuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Monika Kumm

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Liina Daum

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Teoreetiline ülevaade vabatahtliku tööst mittetulundusühenduses ning vabatahtlike kaasamist ja motiveerimist mõjutavatest teguritest.....	7
1.1. Vabatahtliku töö põhisisu, olulisus ning väljakutsed	7
1.2. Motivatsioon: mõiste, teooriad ja mõjutavad tegurid.....	10
1.3. Vabatahtlike kaasamine ja sellega seotud probleemid	13
2. Uuring vähiravifondi vabatahtlike kaasamist ja motiveerimist mõjutavatest teguritest	17
2.1. Vabatahtliku töö olulisus ja korraldus SA Hille Tänavsuu Vähiravifondis Kingitud Elu	17
2.2. Uuringu metoodika ja valim.....	19
2.3. Uuringu tulemused	24
2.3.1. Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlike profiil ning sisemised ja välised motivaatorid	24
2.3.2. Vabatahtlike kaasamist ja motiveerimist ning vabatahtliku aktiivsust soodustavad tegurid.....	31
2.3.3. Peamised takistused vabatahtlike kaasamisel ja motiveerimisel	35
2.4. Arutelu, järeldused ja ettepanekud	36
Kokkuvõte	41
Viidatud allikad.....	43
Lisad.....	48
Lisa 1. Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlike uuringu ankeetküsimustik.....	48
Lisa 2. Vabatahtlikus tegevuses osalemise sagedus hariduse, põhitegevuse, elukoha, elukoha asulatüübi, perekonnaseisu, tervisliku olukorra ja netosissetuleku jägi	57
Summary	58

SISSEJUHATUS

Eestis on mitmeid eraalgatuslikult loodud mittetulundusühendusi, mis põhinevad vabatahtlike tegevusel ja annetustel. Selleks, et sellised mittetulundusühendused oleksid oma tegevuses jätkusuulikumad, on organisatsioonidel oluline tunda oma vabatahtliku profiili ning teada tema motivatsiooni tagamaid.

Vabatahtlikel ja vabatahtlikul tegevusel on suur ja oluline roll nii Eestis kui teistes riikides. Kogu maailmas teeb igakuiselt vabatahtlikku tööd 862 miljonit inimest (United Nations Volunteers (UNV) programme, 2021, lk 37). 2018. aastal Eesti elanike seas läbiviidud küsitluse kohaselt on vabatahtlikuna tegutsejaid ligikaudu 477 831 inimest ehk peaaegu pool Eesti rahvastikust (Käger *et al.*, 2019, lk 19).

Vabatahtlike rolli olulisus ühiskonnas on oma innuka tegutsemisega leevendada ühiskondlikke murekohti (Käger *et al.*, 2019, lk 14). Vabatahtlikud tugevdavad oma tegevuse ja oskustega ühiskonna ja riigi suhteid ning võttes ühiskondliku vastutust vajalike teenuste haldamises ja sotsiaalses innovatsioonis, aitavad tagada inimeste jätkusuutliku arengu ja ühtsuse (United Nations Volunteers (UNV) programme, 2021, lk 120). Olgu see siis avalikes huvides tegutsemine, nagu vabatahtlikud päästjad seda teevad, või siis kindlate organisatsioonide juures tegutsemine, aidates läbi oma vabatahtliku tegevuse täita organisatsiooni eesmärgi.

Käger jt (2019, lk 53–56) uuringu käigus joonistusi välja selged seosed vabatahtlike sotsiaal-demograafilise profiili ja vabatahtlikus tegevuses osalemise vahel. Selgus, et näiteks eakatel või linnas elavatel elanikel on madalam motivatsioon ja soov osaleda vabatahtlikus töös.

Kodanikuühiskonna arengukava mõjude vahehindamise uuring (Rikmann *et al.*, 2019, lk 15) toob ühe probleemina välja ühenduste vabatahtlike arvu vähenemise ja tõsiasi, et vabatahtlike kogemused on tihti ühekordsed või episoodilised. Seda, et organisatsioonid

vajavad vabatahtlikke, kes panustavad regulaarselt, kinnitavad ka teised uuringud. Käger jt (2019, lk 6) uuring toob välja fakti, et püsivabatahtlike osakaal on viimaste uuringu andmetel kahanenud Eestis 34%-lt 26%-le.

De Bruijn ja Verheul (2020, lk 59) uuring tõi välja, et vabatahtlike kaasamisel on oluline mõju mitmemõõtmelisel lähenemisel, mis koosneb käitumuslikest, emotsionaalsetest, kognitiivsetest ja sotsiaalsetest teguritest. Vabatahtlike kaasamise mitmemõõtmelise lähenemise olulisust kinnitab ka samas uuringus esile tõstetud probleem, et inimestel on valmidus heategevusega tegelemiseks olemas, kuid teistsugusel viisil, seega peab muutuma ka heategevusorganisatsioonide kaasamise valdkond (De Bruijn & Verheul, 2020, lk 12–13).

Seega on käesoleva lõputöö uurimisprobleemiks vabatahtlike puudus ja nende tegutsemise ebaregulaarsus vabatahtlikus töös mittetulundusühendustes.

Lõputöö eesmärk on välja selgitada sotsiaal-demograafiliste näitajate ning motivatsiooni seos vabatahtliku töö korraldamisega SA Hille Tänavsuu Vähiravifondis Kingitud Elu ning teha Vähiravifondi juhtkonnale ettepanekud töö efektiivsemaks koordineerimiseks.

Eesmärgist tulenevalt on sõnastatud järgmised uurimisküsimused:

- Missugune on Kingitud Elu heategevusfondi vabatahtliku sotsiaal-demograafiline profiil?
- Missugused tegurid esinevad vabatahtlike kaasamisel ja motiveerimisel?

Uurimisülesanded eelmainitud uurimisküsimuste lahendamiseks on järgmised:

- 1) anda teaduskirjandusele toetudes ülevaade, mis hõlmab antud töö teemasid: vabatahtliku töö sisemised ja välimised motivaatorid, vabatahtlike kaasamist ja motiveerimist mõjutavad tegurid.
- 2) Uuringu ettevalmistamine ehk töötada välja ja edastada ankeetküsimustik andmete kogumiseks Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlikele ning saadud andmete analüüs.
- 3) Lähtudes uurimistöö tulemustest järelduste ja ettepanekute tegemine SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu juhtkonnale vabatahtlike tõhusamaks kaasamiseks.

Lõputöö koosneb kahest peatükist, mis omakorda jagunevad alapeatükkideks. Esimeses peatükis keskendutakse vabatahtliku töö põhisusele, olulisusele ja väljakutsetele. Antakse ülevaade sisemiste ja väliste motivaatorite hõlmavatest teooriatest, motivatsiooni mõjutavatest teguritest. Lisaks antakse ülevaade vabatahtlike kaasamisest ja sellega seotud probleemidest. Teises peatükis antakse ülevaade SA Hille Tänavsuu Vähiravifondis Kingitud Elu vabatahtlike profiilist ning kaasamisel ja motiveerimisel esinevatest teguritest. Antakse ülevaade uuringu metodoloogiast, valimist ja tulemustest ning tehakse ettepanekud, lähtudes uuringu tulemustest ja teoorias olevast infost.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE VABATAHTLIKU TÖÖST MITTETULUNDUSÜHENDUSES NING VABATAHTLIKE KAASAMIST JA MOTIVEERIMIST MÕJUTAVATEST TEGURITEST

1.1. Vabatahtliku töö põhisisu, olulisus ning väljakutsed

Käesolev peatükk annab ülevaate vabatahtliku tegevuse põhisisust ning vabatahtliku profiilist. Lisaks tuuakse siin peatükis välja vabatahtliku töö kasutegurid ning selle valdkonna väljakutsed.

Käger jt (2019, lk 14) kirjeldavad vabatahtliku töö sisu järgnevate sõnadega: „Vabatahtlik tegevus on oma aja, energia või oskuste pakkumine vabast tahtest ja ilma rahalist või materiaalist tasu saamata. Vabatahtlikud tegutsevad peamiselt avalikes huvides ja ühiskonna heaks“. Vabatahtlik töö toimub tänapäeval peaaegu igas ühiskonna alal, näiteks tervishoid või hädaolukordade haldamine, kuid aktiivselt tegutsetakse ka spordi, kunsti ja kultuuri valdkonnas (Schönböck *et al.*, 2016, lk 767). Vabatahtliku tööd on võimalik teha mitmel viisil: ametlikult või mitteametlikult, kohapeal või veebis, ebaregulaarselt või regulaarselt, iseenda või ühiskonna jaoks (United Nations Volunteers (UNV) programme, 2021, lk 18).

2022. aasta maailma vabatahtliku tegevuse olukorra aruande (United Nations Volunteers (UNV) programme, 2021, lk 37–39) kohaselt tehakse globaalselt vabatahtlikku tööd enim Aasia ja Vaikse ookeani piirkonnas, millele järgneb Aafrika ning Euroopa ja Kesk-Aasia piirkond. Samas aruandes on välja toodud, et enamuse tööealisest elanikkonnast teeb pigem mitteametlikku vabatahtlikku tööd ja poole vähem inimestest tegutseb ametliku (organiseeritud) vabatahtlikuna. Naised kalduvad tegema rohkem mitteametlikku vabatahtlikku tööd ja ametliku vabatahtliku töö valdkonnas on ülekaal meessool.

Võrreldes maailma andmetega kattuvad Eesti vabatahtliku tegevuse andmed. Eurostati 2021. aasta andmebaasi andmetel panustas Eesti elanikkonnast rohkem mitteametlikku kui ametlikku vabatahtlikku tegevusse (protsendid vastavalt 26% ja 16%). Eurostati ja vabatahtlikus tegevuses osalemise uuringu 2018. aasta andmetel teevad Eesti naised meestest rohkem vabatahtlikku tööd olenemata vabatahtliku töö tegemise vormist, kuid tuleb mainida, et vahe meestega on minimaalne. (Eurostat, 2021; Käger *et al.*, 2019, lk 20, 23)

Sotsiaal-demograafiliste andmetel joonistub välja Eesti vabatahtliku profiil, mille kohaselt on vabatahtlik enamasti 35–49-aastane kesk- või keskeriharidusega (sh kutseharidus) eestlane, kellel ei ole lapsi ning kes ameti poolest on ettevõtja, juht või tippspetsialist (Käger *et al.*, 2019, lk 23–24). Eakate kaasatus vabatahtlikku tegevusse on väike ja seda just vanusegrupp 55+ hulgas; Eesti noored jällegi on 4% võrra passiivsemad kui Euroopa Liidu noored (Siseministeerium, 2021, lk 28). Väljakutseks vabatahtlikus töös on ka tihti vaba aja puudumine ja seda just töötavatel inimestel ning seetõttu on enesele väljundit otsiv kodune üksik pensionär see, kellele vabatahtlik töö sobiks ideaalselt (Laasma, 2022, lk 36).

Meijs jt (2006, viidatud Haski-Leventhal *et al.*, 2018, lk 1143 vahendusel) vabatahtlikkuse mõiste kohaselt on kolm tegurit, mis võimaldavad inimesel vabatahtlikus töös osalemist: isiku valmisolek vabatahtlikuks tegevuseks (sealhulgas motivatsioon), võime vabatahtlikuks tegevuseks (sealhulgas tajutud oskused ja enesetõhusus) ja kättesaadavus (sealhulgas vaba aja hulk).

Vabatahtlik tegevus jaguneb ametlikuks ja mitteametlikuks tegevuseks. Ametliku vabatahtliku tegevuse all mõistetakse osalemist mõnes organisatsioonis või rühmas. Mitteametliku vabatahtliku tegevuse all mõistetakse osalemist väljaspool organiseeritud gruppi ja kellegi aitamist, kes ei ole pereliige: näiteks talgud naabri juures, transpordi pakkumine. (Rutherford *et al.*, 2019, lk 44; Moen & Flood, 2013, lk 207)

Veel on võimalik vabatahtlikud tegevused jagada viide kategooriasse: vastastikune abistamine, heategevus või teenistus, kampaania, osavõtt ja vaba aja sisustamine või enesetäiendamine (vt tabel 1).

Tabel 1. Vabatahtliku tegevuse kategooriad

Vabatahtlik tegevus	Kirjeldus
Vastastikune abistamine	Mitteametlik tegevus, inimestevaheline koostöö ühise probleemi või vajaduse lahendamiseks
Heategevus, teenistus	Tegutsemine vastavalt teise inimese või kogukonna vajadustest lähtuvalt. Abi pakkumine puudustkannatavatele valdkondadele on enamasti korraldatud mittetulundusühingute poolt
Kampaania	Seltskonna või indiviidi poolt organiseeritud vabatahtlike grupi ühine tegutsemine kõrvale jäetud või sotsiaalselt tõrjutud ühiskonnaprobleemidele tähelepanu tõmbamiseks või hetke olukorra muutmiseks.
Osavõtt	Oma aega panustades ja pühendunult osalemine erinevate tasemete juhtimis- ja otsustusprotsessides. Töötamine mittetulundusühingute juures, juhatuses jne.
Vaba aja sisustamine, enesetäiendamine	Tegevus, mis lähtub vabatahtliku isiklikust huvist või vaimustusest, kuid mille eesmärk on üldise heaolu ja ühtekuuluvuse saavutamine. Töötamine mittetulundusühingute juures, juhatuses jne.

Allikad: United Nations Volunteers (UNV) programme, 2021, lk 19, joonis 1.2.; Dingle, 2001, viidatud Bathini & Vohra, 2014, lk 115 vahendusel

Dury jt (2015, lk 1109–1112) uuring ühendab potentsiaalse ja tegeliku vabatahtliku tegevuse, tuues vabatahtliku tegevuse skaalale potentsiaalsed vabatahtlikud ehk inimesed, kes ei tee praegu vabatahtlikku tööd, kuid on valmis seda tulevikus tegema. Samas uuringus tuleb välja, et vabatahtlik tegevus on seotud individuaalsete omaduste (religioossus ja altruism), ressursside (haridus, leibkonna sissetulek ja tervist määravad tegurid) ja sotsiaalsete teguritega (sotsiaalne kontekst, sotsiaalne integratsioon ja sotsiaalsed rollid).

Dury jt (2015, lk 1121) uuringu potentsiaalsete ja tegutsevate vabatahtlike võrdluses selgus, et potentsiaalsed vabatahtlikud, kellel on teatud individuaalsed omadused ja ressursid (madalam religioossus, altruism, haridus ja vaimse tervise probleemid) ja „sotsiaalne kontekst“ (lahutatud/kooselus elav ja väiksem abivalmidus), on vähem orienteeritud vabatahtlikule tööle kui tegutsevad vabatahtlikud. Hoolimata sellest, et nad on tegelike vabatahtlikega võrreldes enamasti nooremad ja parema füüsilise tervisega.

Erinevad uuringud toovad välja, et vabatahtliku töö kasutegureid vabatahtlikule on mitmeid. Näiteks on sellel positiivne mõju vaimsele tervisele, sest vabatahtlik tegevus leevendab stressi ja ärevuse taset, tõstab enesehinnangut ja enesekindlust ning annab inimese elule (täiendava) tähenduse (Binder & Freytag, 2012, lk 6; Wilson, 2012, lk 198–

199). Seejuures on täheldatud ka mõju füüsilisele tervisele, on leitud seoseid vabatahtliku tegevuse ning parema tervise ning madalama suremuse vahel (Wilson, 2012, lk 200). Lisaks soosib vabatahtlik tegevus tervislikku eluviise ja vabatahtlikud kalduvad andma paremat hinnangut oma tervisele (Rutherford *et al.*, 2019, lk 35). Vabatahtlikul tegevusel on kaudselt ka majanduslik kasu, soosides parema hariduse omandamist ja seeläbi ka suurema sissetuleku saamist, töölalast konkurentsi ning on täheldatud, et vabatahtlikuna töötavad inimesed saavad tööle kandideerides paremini tasustatud töökohtadele kui mittevabatahtlikud (Eberl & Krug, 2021, lk 287; Wilson, 2012, lk 200).

Lisaks kasuteguritele on vabatahtlikus tegevuses ka erinevad katsumused. Ülevaatlilikult võib Uus jt (2013, lk 53) ning Käger jt (2019, lk 43–45) uuringutes välja toodud vabatahtliku tegevuse väljakutsed ja seosed loetleda järgmiselt:

- ajapuudus (põhiprobleem, mis on suuremalt jaolt seotud perekondlike või töökohustustega);
- keegi pole kutsunud või pole vabatahtlikuna tegutsemise peale mõelnud (iseloomulik muu suhtluskeele ja isikliku sissetulekuta inimesele, kes elab Põhja-Eestis või Ida-Virumaal);
- puudub info vabatahtliku tegevuse ja võimaluste kohta (väikese sissetulekuga noored, keskastme spetsialistid, ametnikud või teenindajad, kelle elukoht on suurlinnas);
- kehv tervis/liiga vana (eakad vanusgrupis 65–74-aastased, väikelinnade või asulate elanikud);
- huvipuudus (kutseharidusega suures linnas elavad inimesed, kes on enamasti oskustöölised);
- sobiva seltskonna puudumine (muud mittetöötavad inimesed).

Kokkuvõtlikult võib öelda, et vabatahtlikku tegevust on võimalik teha mitmel erineval viisil, sellel tegevusel on mitmeid kasutegureid, kuid samas ka väljakutseid ning sotsiaaldemograafilised andmed annavad selge ülevaate milline on Eesti vabatahtliku profiil.

1.2. Motivatsioon: mõiste, teooriad ja mõjutavad tegurid

Järgnevalt antakse ülevaade vabatahtliku motivatsiooni mõjutavatest teguritest ehk sellest, mis ajendab inimesi tegutsema vabatahtlikuna. Töö autor tugineb uuringu koostamisel käesolevas peatükis välja toodud motivatsiooniteoorial.

Vabatahtlike motivatsiooni tagamaad on erinevad. Vabatahtlik tegevus võib olla ajendatud uskumusel „anda tagasi“ ühiskonnale või siis tulenevalt iseenese vajadusest ning isiksuseomadustest (Cameron *et al.*, 2021, lk 263).

Üks oluline teooria vabatahtlike motivatsiooni kohta on Ryan & Deci (2017, lk 3–4) poolt välja töötatud enesemääratlemise teooria (ingl *Self-determination Theory*), mis uurib inimeste valikute taga peituvat motivatsiooni, lähtudes bioloogilistest, sotsiaalsetest ja kultuurilistest vajadustest. Enesemääratlemise teooria järgi on motivatsioon jaotatud kolmeks osaks: amotivatsioon, sisemine ja väline motivatsioon (Cagne *et al.*, 2015, lk 179), kuid käesolevas töös keskendutakse vaid sisemisele ja välisele motivatsioonitüübile.

Deci & Ryan (2020, lk 2) järgi on väline motivatsioon seotud mingi tegevusega, et saavutada teatud kindel tulemus, ning see vastandub sisemisele motivatsioonile, mille puhul tegevuse sooritamisel on tegevus ise rahulolu pakkuv. Sisemised ja välised motivaatorid mõjutavad vabatahtlike rahulolu tunnetust, nimelt sisemistest motivaatoritest ajendatud teiste abistamise puhul tunneb vabatahtlik suuremat rahulolu kui väliste motivaatorite puhul (Kwok *et al.*, 2013, lk 1326). Eelneval põhinedes võib näitena tuua, et sisemisest motivatsioonist ajendatuna osaleb inimene vabatahtlikuna heategevusüritusel, sest tal on tahe teisi aidata. Samas välise motivatsiooni puhul osaleb inimene vabatahtlikuna heategevusüritusel, et saada selle eest tunnustust või autasu.

Vabatahtliku tegevuse motivatsiooni on võimalik vaadelda järgnevatest aspektidest lähtuvalt:

- 1) altruism – teiste huvidest lähtumine ja heaolu parendamine, jättes tahaplaanile isiklikud huvid;
- 2) egoism – iseenda huvidest ja heaolust lähtumine (Hahn *et al.*, 2017, lk 68–69).

Teiste aitamine on üks põhilisemaid motivaatoreid Eesti vabatahtlike jaoks. Erisusi esineb vanusegruppide vahel. Üksi elavad naised vanuses 35–49 aastat tegutsevad vabatahtlikena ajendatud egoistlikust motivatsioonist, kus olulisim on iseenda emotsionaalne rahulolu. Samas eakaid motiveerib pigem vajadus olla ühiskonnas vajalik. Eesti noori motiveerib vabatahtlikuna tegutsemise juures võimalus luua uusi kontakte, omandada uusi teadmisi ja oskuseid ning lihtsalt kasuliku aja veetmine sõprade ja

pereliikmetega. Täheldatud on ka, et noori vanuses 25–34 aastat motiveerib oma teadmiste ja kogemuste jagamise võimalus. (Käger *et al.*, 2019, lk 41)

Erinevates uuringutes on laialdaselt kasutuses Clary jt (1998) poolt välja töötatud vabatahtlike motivatsiooni hindamise instrument (ingl *The Volunteer Function Inventory* (VFI)), mis kategoriseerib vabatahtliku tegevuse motiivid kuue funktsiooni järgi:

- 1) väärtused,
- 2) mõistmine,
- 3) sotsiaalsed,
- 4) karjäär,
- 5) kaitsemotiivid,
- 6) eneseareng (Clary *et al.*, 1998, lk 1517–1518).

Eelmainitud VFI mudeli funktsioonide tähenduse mõistmiseks on oluline need detailsemalt lahti seletada. Väärtuste funktsiooni puhul on oluline teiste aitamine ning see on seotud altruismi ja inimese isiklike sisemiste väärtuste ja motivatsiooniga. Mõistmise funktsiooni iseloomustab uute kogemuste, teadmiste saamine ja harva kasutatud oskuste kasutamine ning silmaringi avardumine. Sotsiaalne funktsioon on seotud sotsiaalse suhtlemisega ja suhtlusidemete loomisega. Karjääri funktsiooni alla kuulub tööalane areng ning uute võimalike töösuhete otsimine või loomine. Kaitsev funktsioon hõlmab endas egokaitset, kus isiklike probleemide või tunnete lahendamise asemel tegeletakse vabatahtliku tööga, lootes seeläbi vähendada süütunnet. Enesearengu funktsioon on seotud enesehinnangu tõusu, saavutusvajadusega ning sooviga kasvada ja areneda psühholoogiliselt. Lähtudes inimest mõjutavatest funktsioonidest, on võimalik värvata rahulolevaid ja pühendunud vabatahtlikke. (Clary *et al.*, 1998, lk 1517–1518)

Motivatsioonide mitmekesisus ja kontekst mõjutavad vabatahtliku tegevuse aktiivsust ja kestvusaega ehk näitavad, kui pühendunud vabatahtlik oma tegevuses on. Vabatahtliku tegevus võib olla samal ajal ajendatud nii altruistlikest kui ka egoistlikest motivatsioonidest (Veludo-de-Oliveria *et al.*, 2015, lk 389). Näiteks mure vähihaigust põdevate inimeste pärast ja soov aidata on peamised põhjused vabatahtlikuks tegevuseks (alturistlik motivatsioon), kuid tegutsetakse vabatahtlikuna tavapärasest tihedamini, et koguda piisavalt annetusi oma pereliikme ravikulude katmiseks (egoistlik motivatsioon).

Teadlikkus erinevatest motiividest võimaldab organisatsioonidel vähendada vabatahtlike tööjõu voolavust, pakkudes vabatahtlike motivatsioonidele vastavaid hüvesid ja tegutsemise võimalusi, sest vabatahtlikud juhinevad sisemistest motiividest ja langetavad otsuse osaleda abistamises, seda eriti juhul kui abivalmidus on planeeritud. (Clary *et al.*, 1998, lk 1527–1529)

Vabatahtlike motivatsiooni on võimalik vaadelda erinevatest teooriatest lähtudes ja võib öelda, et vabatahtlike motivatsioon on keeruline ja mitmekesine nähtus ning selle mõistmiseks tuleb arvestada erinevate individuaalsete, organisatsiooniliste ja ühiskondlike teguritega.

1.3. Vabatahtlike kaasamine ja sellega seotud probleemid

Käesolev peatükk keskendub vabatahtlike kaasamisega seotud teooriatele ja toob välja probleemid, mis kaasamise puhul esinevad. Eesmärk on jõuda arusaamisele, kuidas tagada vabatahtlike rahulolu ja nende tegutsemise regulaarsus pikemal perioodil.

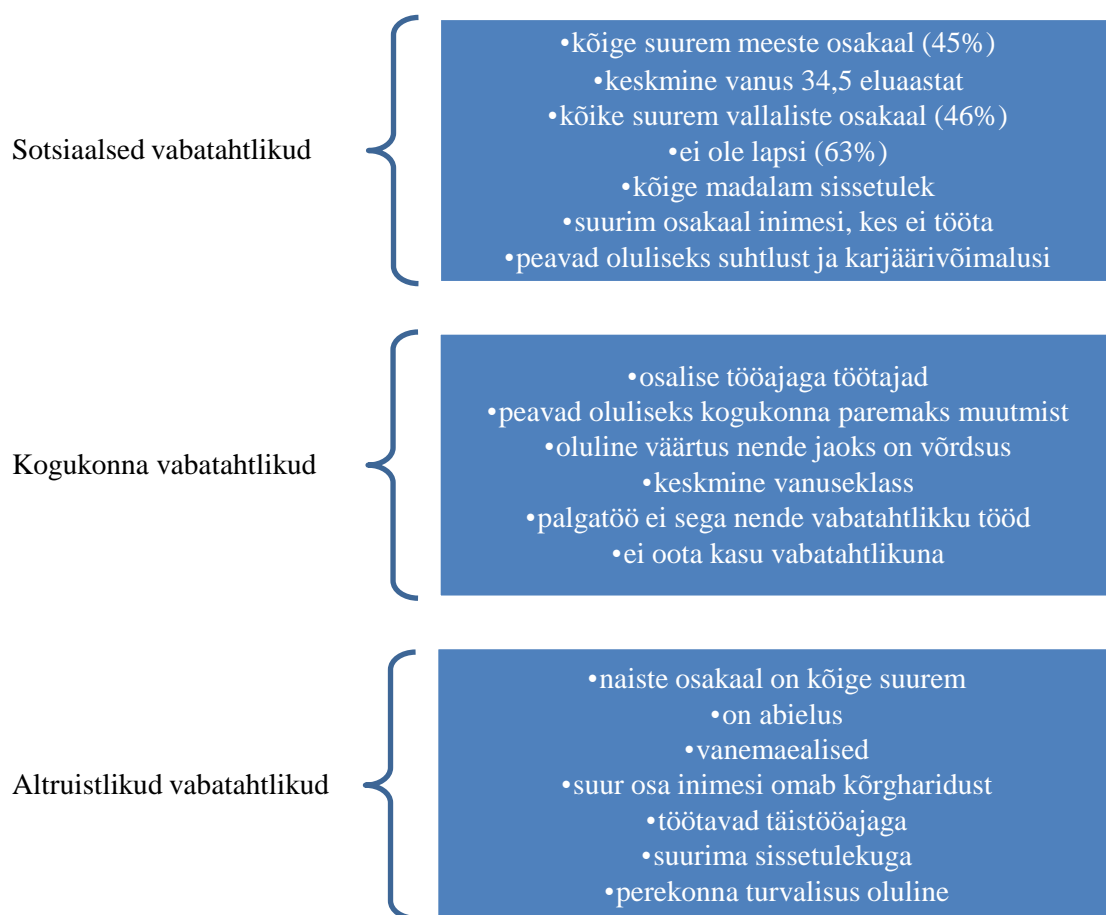
Alfes jt (2016, lk 613–614) toovad oma uuringus välja, et mittetulundusühingute jätkusuutlikus sõltub nii vabatahtlike tegutsemise motivatsioonist kui ka vabatahtliku töö tegemise regulaarsest ehk vabatahtliku aktiivsusest. Uuringu tulemusena on veel esile tõstetud, et vabatahtlike kaasamise kõrge tase on seotud vabatahtlike õnnelikkuse ja tajutava sotsiaalse väärtusega.

Vabatahtlikud on mittetulundusühingute võtmeisikud ja seetõttu peab tähtsustama nende kaasamist, pühendumist ja tulemuslikkust (Alfes *et al.*, 2017, lk 62). Õigete meetmete kohaldamine vabatahtliku töö korraldamisel tagab vabatahtlike lojaalsuse ning võimaldab organisatsioonil paremini oma eesmärgi täita ja tegevusi planeerida (Randrüt, 2021, lk 11). Vabatahtliku individuaalsed motiivid, sotsiaalsed reeglid ning rahulolu vabatahtliku tööga määravad nende kavatsust jätkata vabatahtlikku tööd pikemal perioodil ja regulaarselt (Hyde *et al.*, 2016, lk 57).

Niebuur jt (2019, lk 13) uuringu käigus töötati välja VFI Taani versioon, kus võrreldi vabatahtlike ja mittevabatahtlike motivatsiooni, et mõista, miks mõned inimesed valivad vabatahtliku töö ja teised mitte. Uurijad tõid välja, et vabatahtlike hoidmiseks ja kaasamiseks on vaja töökohad sobitada vabatahtliku tegevuse motivatsiooniga. Seega on

mittetulundusühingutel oluline olla teadlik vabatahtlike profiilist, motiividest ja eelistustest, mis ajendavad inimesi vabatahtlikule tööle, et värbamistegevustes fookusseerida potentsiaalsetele inimestele, kes aitaksid kõige paremini ühingu eesmärke täita (Alfes *et al.*, 2017, lk 71).

Randle jt (2007, viidatud Randrüt, 2021, lk 22 vahendusel) järgi on kolme tüüpi vabatahtlikke, mis vastavad kindlatele tunnustele ning võimaldavad organisatsioonidel sellest lähtuda, et leida sobivaid vabatahtlike (vt joonis 1).

Joonis 1. Vabatahtlike tüübid ja nende iseloomujooned. Allikas: Randle *et al.*, 2007, viidatud Randrüt, 2021, lk 22 vahendusel

Vabatahtlike kaasamise protsess organisatsioonis ei ole staatiline, vaid võib aja jooksul muutuda vastavalt organisatsiooni ja vabatahtlike otsustele. Nesbit jt (2018, lk 503) on oma uuringus välja toonud vabatahtlike kaasamise kaheksamõõtmelise raamistiku, mis hõlmab nii organisatsiooni kui ka selle vabatahtlike valikuid ja selgitab, kuidas erinevad

tegurid mõjutavad vabatahtlike kaasamise ulatust. Nimelt on organisatsiooni valikud kaasamisjärgmised: määrata vabatahtlikke kasutamise tingimused (vanusepiirangud, taustakontrolli läbimine, nõutav haridus või oskused), ulatus (arv, tööaeg), osatähtsus (ülesanded, rollid) ning vabatahtlike staatus organisatsioonis. Vabatahtliku valikud kaasamisprotsessis on: otsus siseneda või lahkuda organisatsioonist, seotud omaduste ja mitmekesisusega (demograafilised andmed, teadmised, oskused ja võimed, motivatsioon jne.), pühendumise intensiivsuse (tundide arv, episoodilisus, üldine kestus) ja tehtud töö täpsusega (kiirus, õigeaegsus, tootlikus, koolitustel osalemine jne). (Nesbit *et al.*, 2018, lk 503–504)

Vabatahtlike edukat juhtimist ja kaasamist on oma uuringus kästlenud ka Carvalho ja Sampaio (2017, lk 411–413), kus nad tuginedes Cuskelly jt (2006) juhtimise mudelile toovad välja järgnevad tingimused:

- 1) strateegiline planeerimine – selgete eesmärkide ja printsiipide seadmine, mis hõlmab vabatahtlike kaasamist, tunnustamist ja ka rahastust;
- 2) värbamine – keskendutakse vabatahtlike motivatsioonile, leidmaks sobivaid vabatahtlikke oma eesmärkide saavutamiseks, vabatahtlike leidmiseks kasutatakse mitteametlikke suhtluskanaleid;
- 3) lõimumine ja suundumus – selge ja arusaadav sisseelamisprogramm suurendab liikmete ühtsustunnet ja pühendumust;
- 4) koolitused ja toetus – selge ülevaade ülesannetest ja parem tulemuslikkus, et vältida ebakõlasid ning hoida vabatahtlikke, tõstab motivatsiooni ja suurendab kaasatust;
- 5) tulemuslikkuse hindamine ja järelvalve – informatiivne tagasiside, regulaarne suhtlus ja koordinaatori kättesaadavus määravad selle, kui väärtustatult vabatahtlik end tunneb, siiski on küsitav kui määrava tähtsusega tegevuse hindamine eduka vabatahtlike juhtimise seisukohast tegelikult on;
- 6) tunnustamine – vabatahtliku tegevuse austamine ja hindamine, et tagada tema lojaalsus ning püsivus. Tunnustust on võimalik edastada verbaalselt või kirjalikult ning see võib olla tänukiri, tähtpäevade tähistamine, ühisüritused jne.

Aja jooksul on muutunud vabatahtliku tegevuse suundumused. Tekkinud on uus mõiste *mikrovabatahtlikkus* ehk lühiajaline ja episoodiline vabatahtlik tegevus, mille tõttu väheneb regulaarselt vabatahtlikku tööd tegevate inimeste hulk ning järjest rohkem

panustatakse harva ja ühekordselt. Mikrovabatahtlikkus on järjest populaarsem, sest kohandub kõige paremini inimese vajaduste ning võimalustega, olles lihtne, paindlik ja vähese ajakuluga. Lisaks eelistavad inimesed mikrovabatahtlikku tegutsemisviisi, sest sellega ei kaasne sundlust, kokkulepped on mitteformaalsed ning tegutsemise viisid on mitmekesised. (Käger *et al.*, 2019, lk 16)

Muutuvate vabatahtlike suundumustega peavad kohanema ka organisatsioonid, kelle peamise tööjõu moodustavad vabatahtlikud. Mõned organisatsioonid lähtuvad oma tegevuses eelmainitud mikrovabatahtlikkusest, sest see võimaldab kaasata vabatahtlikku tegevusse inimesi, kellel on vähe aega ning tihe päevaplaan (McAllum, 2017, lk 2491). Uut tüüpi „hübriid“-organisatsioonid eristuvad traditsioonilistest ühendustest selle poolest, et kasutavad abivajajaid endid vabatahtlikena, on kaasavamad ja sotsiaalselt mitmekesisemad ning on tundlikud poliitiliste arutelude ja poliitiliste manöövrite suhtes (Wilson, 2012, lk 202). Seega vabatahtlikke kaasavate organisatsioonide jaoks on praegu olulisem fookustada ja saada toetust muutustega toimetulekul (Käger *et al.*, 2019, lk 17)

Vabatahtlike kaasamine võib aidata organisatsioonidel saavutada oma eesmärged ja viia ellu missiooni, samuti suurendada nende nähtavust ja mõju. Seetõttu on oluline jätkata vabatahtlike motivatsiooni uurimist ja toetamist, et saavutada paremaid tulemusi nii vabatahtlike kui ka organisatsioonide jaoks. Samuti on tähtis arvestada vabatahtlike mitmekesisuse ja kaasatusega ning pakkuda erinevaid võimalusi, et kõik saaksid ennast vabatahtlikuna realiseerida ja panustada ühiskonda.

2. UURING VÄHIRAVIFONDI VABATAHTLIKE KAASAMIST JA MOTIVEERIMIST MÕJUTAVATEST TEGURITEST

2.1. Vabatahtliku töö olulisus ja korraldus SA Hille Tänavsuu Vähiravifondis Kingitud Elu

Lõputöö empiiriline osa annab ülevaate SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu tegevuse olulisusest ja töökorraldusest, fondi vabatahtlike seas läbiviidud uurimistöö metoodikast ja valimist ning uuringu tulemustest.

Heategevusorganisatsioonide jaoks on põhiline ja sageli ka ainus tuluallikas rahaliste annetuste kogumine eraisikutelt ja ettevõtetelt (Kaldmäe, 2015, lk 76). Sellisteks organisatsioonideks on näiteks sihtasutused, mis on loodud kindlate eesmärkide täitmiseks. Üks valdkond, kus heategevusorganisatsioon tegutseb kindlate eesmärkide nimel, on vähiravi. Vähtõbi on kujunenud omaette epideemiaks, mis ei ole inimeste surma põhjustest kõrgel kohal mitte ainult Eestis, vaid kogu maailmas. 2020. aastal oli maailmas 19,3 miljonit vähijuhtu ja peaaegu 10 miljonit inimest suri selle haiguse tagajärjel (Sung *et al.*, 2021, lk 209). Eestis ennustatakse vähijuhtumite arvu jätkuvat suurenemist ja 2030. aastaks prognoositakse esmajuhtumite arvuks 11 000 (Tervise Arengu Instituut, 2021, lk 10).

Vähiravi on Eesti tervishoiusüsteemile kulukas. Tervisekassa tasus 2021. aastal 155 miljonit eurot kasvaja ravi eest (Tervisekassa, 2022). Ravi on kallis ja haigeid on palju ning ühel hetkel Eesti tervishoiusüsteem võib loobuda inimese vähiravi toetamast, sest see on liiga eksperimentaalne või ravi tasuvus ei ole tõestatud. Sellistele lootusetus olukorras olevatele inimestele tuleb appi SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu, mis on eraalgatuslik vähiravi toetusfond vähihaigetele, kelle ravi Tervisekassa ei kompenseeri. Vähiravifond rõhutab oma tegevuse olulisust faktiga: „Kaheksa

tegevusaasta jooksul on vähiravifondist abi saanud üle 1500 Eesti pere ning annetustena oleme Eestist ja vähesel määral ka välismaalt kokku kogunud üle 17 miljoni euro“. (Sihtasutus Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu, 2021, lk 3)

Vähiravifond Kingitud Elu tegutseb aastaringselt annetuste kogumisega ning lisaks sotsiaalmeedia ja koostööpartnerite tugineb fond oma tegevuses vabatahtlike võrgustikule, et tagada ravivõimalus kõigile vähihaigetele ning kinkides seeläbi neile lootust. Vabatahtlikud aitavad annetusi koguda erinevatel üritustel (kontserdid, messid, laadad, firmaüritused jne) ja kaubanduskeskustes, tuues elanikkonna tähelepanu teema olulisusele ning Vähiravifondi tegevusele. Lisaks aitab vahetu kontakt inimestega tugevdada ühendust fondi annetajatega. (Sihtasutus Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu, 2021, lk 4)

K. Kuusemäe (e-kiri, 01.11.2022) ühe Vähiravifondi Kingitud Elu töötaja ja vabatahtlike koordinaatorina olulisi probleeme vabatahtlike kaasamise ja nende töökorralduses ei näe. Küll toob ta üldise väljakutsena välja vabatahtlike motiveerimise, millega fond on siiani küll hakkama saanud, kuid pikemas perspektiivis on fondi eesmärk motiveerida vabatahtlikke nii, „et nende silmad säraksid ja nad jätkuvalt oleksid nõus annetuste kogumisse panustama“. Motivatsiooniks korraldab Vähiravifond Kingitud Elu oma vabatahtlikele erinevaid (tänu) üritusi (nt suvepäevad, fondi sünnipäev). Kord aastas tunnustatakse aktiivsemaid vabatahtlikke teenetemärkidega, mille saavad 10–15 inimest fondi 400-st vabatahtlikkust. (K. Kuusemäe, e-kiri, 01.11.2022)

K. Kuusemäelt (e-kiri, 02.11.2022) saadud andmetel oli 2022. aasta sügisel Vähiravifondil Kingitud Elu on umbes 400 vabatahtlikku, kellest enamik on käinud kogumas korra-paar või on olnud kunagi aktiivsed. Veel lisas Kuusemäe, et fondi hinnangul on aktiivseid vabatahtlike 80 ringis, kellest umbes 30–40 käivad kogumas väga tihti (iga nädal ja mõnel nädalal mitu korda), teised panustavad korra-kaks kuus. Lõputöö koostamise ajal selgus, et Vähiravifondi Kingitud Elu Facebooki kinnises grupis on umbes 200 vabatahtlikku ning veel tõi T. Tänavsuu (e-kiri, 15.03.2023) välja, et „Aktiivsete vabatahtlike arv on suurenenud sügisega võrreldes, kuid grupi liikmete arv on tõesti vähenenud. Sügisel oli nimekirjas palju inaktiivseid.“. Tuginedes Vähiravifondist saadud infole ja käesoleva lõputöö teoreetilisele osale saab öelda, et fondi

vabatahtlike iseloomustab mikrovabatahtlikkus ehk enamasti panustatakse harva või ühekordselt ning ebakorrapäraselt.

2.2. Uuringu metoodika ja valim

Uuringu läbiviimiseks on käesoleva töö autor valinud kvantitatiivse uurimisviisi. Kvantitatiivne uurimisviis annab võimaluse uurida suuremat hulka respondente ning selgitada tulemusi objektiivselt, tuginedes kogutud andmete analüüsile, mitte uurija isiklikule arvamusele (Askarzai & Unhelkar, 2017, lk 26–27). Uurimismeetodiks on läbilõikeuring, et vaadelda eelmainitud seoste eksisteerimist vabatahtlike seas uuringu perioodil (Õunapuu, 2014, lk 60).

Uuringu sihtrühmaks on Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlikud. Tegemist on tõenäosusliku meetodi lihtsa juhuvalimiga, sest kõigil üldkogumi liikmetel on samaväärne võimalus valimisse sattuda (Õunapuu, 2014, lk 140). T. Tänavsuu (e-kiri, 15.03.2023) kinnitas, et uurimistöö üldkogum (N) on 200, mis moodustub fondi Facebooki kinnises grupis olevast vabatahtlikkust. Kasutades valimi suuruse kalkulaatorit (Creative Research Systems, n.d.) ning võttes arvesse usaldusnivoo taset 95%, saadakse representatiivse valimi suuruseks 132 ehk nii palju oli vaja saada minimaalselt küsimustiku vastuseid, et oleks võimalik teha järeldusi kogu grupi kohta. Eetika ja andmekaitse luba uurimistöö jaoks ei olnud vaja.

Andmete kogumiseks kasutati positivistlikku meetodit, milles kontrollitakse deduktiivsest lähenemisest lähtudes teooria põhieelduse paikapidavust, kasutades empiirilisi andmeid. Teooria ülesehitus tugineb tulemuste tõlgendustel. (Bhattacharjee, 2012, lk 35) Järeldused üldkogumi kohta tehti lähtudes küsimustiku vastajatelt saadud andmete põhjal (Õunapuu, 2014, lk 47).

Andmete kogumise vahendiks oli ankeetküsimustik (vt lisa 1), sest see on parim viis suure hulga vastajateni jõudmiseks (Bhattacharjee, 2012, lk 83). Struktureeritud ankeetküsimustik andmete kogumiseks koostati ja seda jagati Tartu Ülikooli LimeSurvey küsitluskeskkonnas, et tagada vastajatelt kogutud info anonüümsus. Nõusolek vabatahtlikega ühenduse võtmiseks saadi Vähiravifondi Kingitud Elu tegevjuhilt (K. Kuusemäe, e-kiri, 10.10.2022). Uuringute tulemuste andmete analüüsimiseks kasutati

programmi *Microsoft Office Excel* ja statistiline analüüs on tehtud programmiga JASP. Andmete üldistamine ja mitmemõõteline analüüs esitatakse kasutades kirjeldavat statistikat. Korrelatsiooni analüüs ehk kahe tunnuse vaheliste seoste leidmine ei olnud antud töö uuringu andmete analüüsimiseks põhjendatud, sest gruppide vastustes ei esinenud märkimisväärselt suuri erinevusi. Toetava ja illustratiivse materjalina on kasutatud jooniseid.

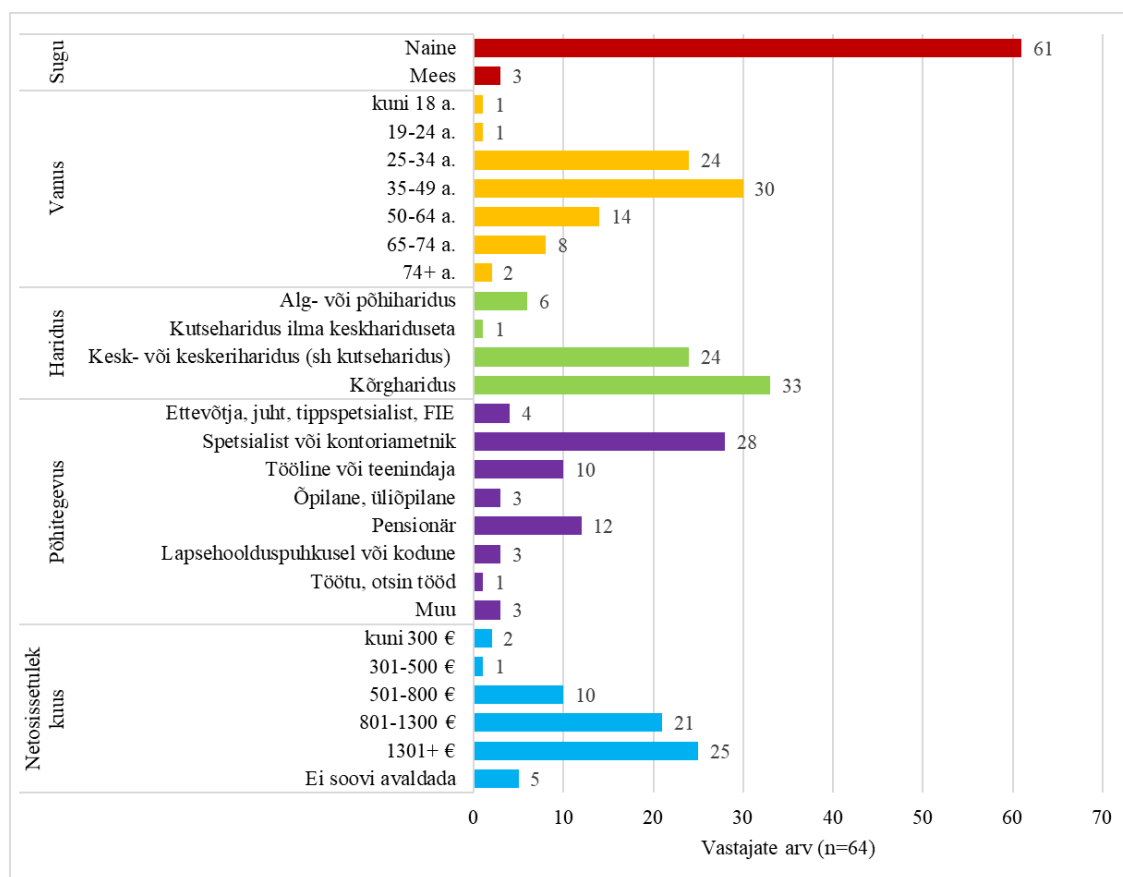
Küsimustiku koostamisel võeti aluseks erinevad Eestis läbi viidud vabatahtlike tegevuse uuringud ning vabatahtlike motivatsiooni hindamist käsitlevad allikad ja küsimustikud (Clary *et al.*, 2018, lk 1520; Dury *et al.*, 2015, lk 1113–1115; Hyde *et al.*, 2016, lk 57; Käger *et al.*, 2019, lk 119–126; Nesbit *et al.*, 2018, lk 504; Randrüt, 2021, lk 54–58; Uus *et al.*, 2013, lk 76–80). Ankeedi esimese poole eesmärk oli koguda vabatahtlike sotsiaal-demograafilisi andmeid ja infot vabatahtlikus tegevuses osalemise kohta. Ankeedi teises pooles kasutati Likerti viie palli skaalat, et hinnata vastaja nõustumist vabatahtlike motivatsiooni, kaasamise ja rahuloluga seotud blokkide väidetega.

Ankeetküsitlus edastati e-kirja teel SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu üldmeilile palvega jagada seda Vähiravifondi vabatahtlike kinnises Facebooki grupis. T. Tänavsuu (e-kiri, 04.03.2023) kinnitas küsimustiku jagamist fondi vabatahtlike grupis. Küsimustikule oli võimalik vastata ajavahemikus 4. märts – 31. märts 2023. Küsimustik sisaldas 26 küsimust, millest viimane oli avatud küsimus, jättes vastajatele võimaluse lisada mõtteid, kommentaare või soovitusi. Ankeetküsitluse täitmise hinnanguline aeg oli 10–15 minutit. Küsimustiku vastuste laekumises oli mõne aja möödudes näha aktiivsuse langust ning seetõttu saatis käesoleva töö autor Vähiravifondi üldmeilile palve, et nad aitaks vabatahtlikele vahendada meeldetuletused (e-kiri, 16.03.2023; e-kiri, 24.03.2023).

Kokku laekus küsimustikule 83 vastust, millest 19 olid pooleldi vastatud või esitamata ning on seetõttu andmete analüüsist välja jäetud. Täielikult täidetud 64 ankeeti ei ole lubatud usalduspiiri 5% puhul piisav arv esinduslikuks valimiks ning seetõttu ei ole võimalik teha üldistavaid järeldusi üldkogumile, kuid samas on vastuste arv piisav analüüsi ja järelduste tegemiseks valimi kohta. Samas lubatud valimivea piiri 10% puhul on käesolevas uuringus usaldusväärsus olemas, et teha üldistavaid järeldusi kogu grupi kohta.

Käesoleva uurimuse kontekstis on oluline välja tuua vastajate vabatahtlikus tegevuses osalemine. Enamik vastajaid on tegelenud vabatahtliku tööga viimase 12 kuu jooksul. Vaid paar vastajat ei ole viimase aasta jooksul vabatahtlikus tegevuses osalenud ning seda ajapuuduse ja varasemalt vabatahtlikuna tegutsemisena saadud negatiivse kogemuse tõttu.

Küsimustikule vastajatest 95% on naised (vt joonis 2) ning eranditult kõik vastajad märkisid oma rahvuseks eestlane. See seab piirangud uuringule, sest küsimustiku tulemusi ei ole võimalik võrrelda ja analüüsida soo ja rahvuse järgi.

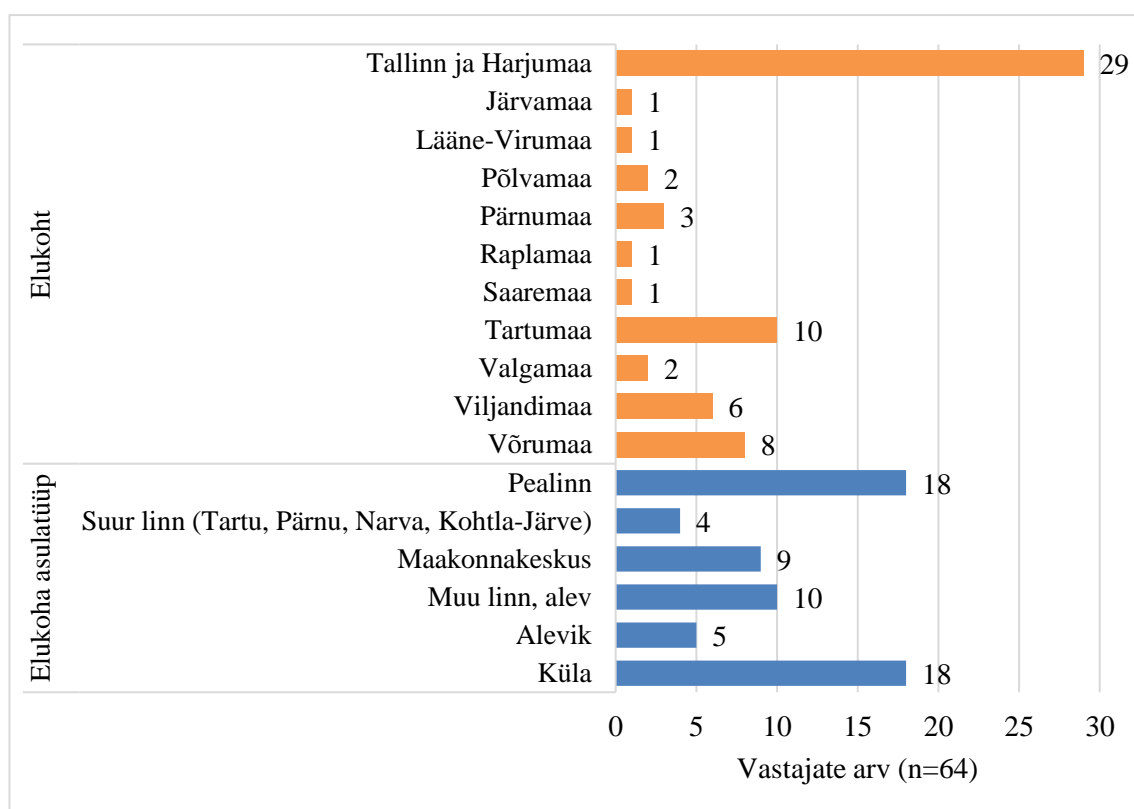

Joonis 2. Uuringus osalejate arv vastavalt soole, vanusele, haridusele, põhitegevusele ja sissetulekule (n=64)

Joonisel 2 on välja toodud lisaks vastajate soole ka vanuseline, hariduslik, põhitegevuse ja sissetuleku jaotus. Enamus vastajatest on kõrgharidusega (52%), keskealised (47%), spetsialistid või ametnikud (44%) ning saavad igakuiselt sissetulekuna kätte Eesti

keskmise palga suurus summa või rohkem (39%). Lisaks töid paar inimest eraldi välja lasteaiaõpetaja ja töövõimetuse kui põhitegevuse.

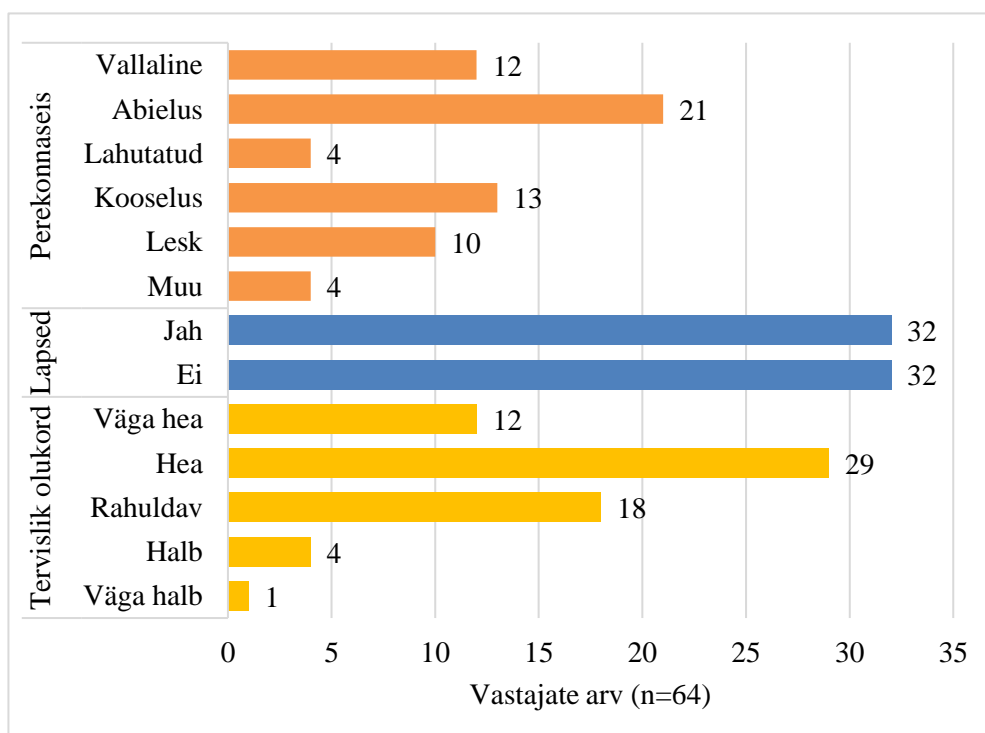
Maakondade järgi oli suurema osa vastajate elupaik Tallinnas ja Harjumaal (45%), üle poole vastajatest on märkinud, et elavad Tallinnas. Järgnesid Tartumaa (16%), Võrumaa (13%) ja Viljandimaa (9%). Hiiumaa, Ida-Virumaa, Jõgevamaa ja Läänemaa maakonnast ei laekunud ühtegi vastust. Ülejäänud maakonnad on elukohana esindatud ühe kuni kolme vastaja arvuga. Kõige rohkem on elukohana märgitud asulatüüp pealinn (28%) või küla (28%). Tasub edasi uurida, et kas äärmuslikult erinevate asulatüüpide vastajate puhul esineb erinevust ka uuringu vastustes. Vähim vastajaid oli alevikest (8%) ja suurlinnadest (6%). Joonisel 3 on välja toodud detailne ülevaade elukoha ja asulatüübi jaotuse kohta.

Joonis 3. Uuringus osalejate arv vastavalt elukohale ja asulatüübile (n=64)

Valdav osa respondenditest on abielus (33%). Enamvähem võrdselt on vastajate arv jagunenud nende vahel, kes on oma perekonna seisuks märkinud kooselu (20%), vallaline (19%) või lesk (16%). Väike osa vastajatest on lahutatud. Paar inimest soovisid oma perekonnaseisuks valida suhtes olekut, aga kuna selline valikuvariant küsimustikust

puudus, siis märgiti see ära avatud vastusega küsimuse „Muu“ all. Lisaks väitis üks vastaja enda olevat liiga noor suhte jaoks ning üks vastajatest on küll ametlikult abielus, kuid elab oma abikaasast lahus. Pooltel vastajatest on laps(ed) ja üle poolte uuringus osalejate tervislik olukord on hea või isegi väga hea. Vaid üks inimene hindas oma tervislikku olukorda väga halvaks. Joonisel 4 on ülevaade respondendite perekonnaseisust, tervislikust olukorrast ning lisaks on välja toodud vastuste olemasolemise kohta.

Joonis 4. Uuringus osalejate arv vastavalt perekonnaseisule, laste olemasolule ja tervislikule olukorrale (n=64)

Kokkuvõttes võib öelda, et kvantitatiivne uurimisviis võimaldab anda selge ülevaate vastajate sotsiaal-demograafilistest andmetest ning saadud vastused on mitmekülgsed, mistõttu on võimalik erinevate valimigruppide vastuseid võrrelda ja analüüsida. Kuigi vastajate arv on väiksem kui oodatud, siis 10% eksimise võimalus on arvestatav tulemus üldistamiseks uuringu tulemusi kogu uuritavale populatsioonile.

2.3. Uuringu tulemused

2.3.1. Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlike profiil ning sisemised ja välised motivaatorid

SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlike sotsiaal-demograafilise profiili ning sisemiste ja väliste motivaatorite seose vabatahtlikus tegevus osalemisega analüüsimiseks, tuleb esmalt vaadelda milline on uuringu tulemustest lähtuvalt Vähiravifondi vabatahtlike kirjeldus ning mis neid motiveerib.

Uuringu küsimustikule saadud vastuste põhjal võib täheldada, et Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlik on enamasti 35–49-aastane eestlasest naine, kelle kõrgeim lõpetatud haridustase on kõrgharidus. Küsimustiku tulemustest jääb veel silma, et fondi vabatahtlik on hea tervisega töötav inimene, kelle netosissetulek kuus on 800 eurot või rohkem ning kes elab pigem Harjumaal ja kelle elukoha asumatüüp on pealinn või küla. Lisaks on saadud vastuste puhul näha, et fondi vabatahtlik on abielus ning enamasti on vabatahtliku leibkonnas koos temaga üks-kaks inimest.

42% vastajatest on viimase 12 kuu jooksul tegelenud vabatahtliku tegevusega kord kuus või tihedamini. Viiendik vastajatest on vabatahtlikus töös osalenud kord kahe-kolme kuu jooksul või tihedamini. Üks vastaja tegeleb vabatahtliku tööga igapäevaselt ning ühe vastaja vabatahtliku tegevuse sagedus sõltub hooajast (kevadel võib lausa osaleda igapäevaselt). Eranditult kõigil vastajatest on valmisolek edaspidi vabatahtlikus tegevuses osalemiseks. Kahe kolmandiku vastajate senine kogemus on olnud väga positiivne ja kolmandikul on kogemus olnud pigem positiivne. Paar vastajat ei ole oma kogemuse kohta arvamust jaganud.

Peamise probleemolukorra või takistusena näevad uuringu küsimustikule vastanud Vähiravifondi vabatahtlikud ajapuudust, kuid lisaks sellele ka veel huvipakkuvate tegevuste/võimaluste puudust, infopuudust ja sobiva seltskonna puudust. Avatud vastuse all toodi vabatahtlikuna tegutsemise takistusena transporti (kütusekulu, sõltuvus ühistranspordist), laiskust, Eestist eemalolekut, ilmastikuolu (talvel metsas lumevangis) ning vabade kogumiskohtade puudust. Üks vastaja avaldas arvamust, et Vähiravifond võiks lisada kogumiskohana COOP kaupluste keti.

Lõputöö uuringu sotsiaal-demograafilised andmeid detailsemalt analüüsid on näha, et vaid paar küsimustikule vastajatest olid alla 25-aastased noored. Noorte vähene esindatus seletab ka miks vaid kolm inimest on oma tegevusena märkinud õpilane. Üks noor tegeleb oma rahuldavast tervislikust olukorrast hoolimata vabatahtliku tegevusega vähemalt korra kuus või tihedamini, kuid samas toob ta takistusena vabatahtliku töö juures eraldi välja ajapuuduse. Võrdlusena väga hea tervisega noor on vaid ühekordselt tegelenud vabatahtliku tööga ning temal ei ole probleeme ja takistusi vabatahtlikus tegevuses ette tulnud. Mõlemad hindavad väga positiivselt oma senist kogemust tegutsemisel vabatahtlikuna ja on valmis ka edaspidi osalema.

Uuringu tulemustest selgus, et küsimustele vastajatest kümme olid eakad ehk vanuses 65 aastat või vanemad, seejuures paar vastajat olid vanemad kui 74 aastat. Eakatest vabatahtlikud olid eranditult kõik naisterahvad, kellel ei ole lapsi ning kelle leibkonnas koos nende endiga on üks kuni kaks inimest. Enamik eakatest vastajatest on lesed, kelle kättesaadav kuusissetulek on 501–800 eurot ning kes elavad Harjumaal. Elukoha asulatüübina märgiti enim „küla“. Kaks kolmandikku eakatest hindasid oma tervislikku olukorda rahuldavaks ja ülejäänud kolmandik vastajatest heaks. Uuringu vastustest selgus, et 74-aastased või vanemad vastajad on mõlemad üksi elavad lesed, kes hindavad oma tervislikku olukorda rahuldavaks. Võrdlusena on üle 74-aastaste vabatahtlike kõrgeim omandatud haridus on kõrgharidus, samas kui enamik eakatest vastajate haridus on kesk- või keskeriharidus.

Pooltel vastanute leibkonnas on olemas lapsed. Alaealiste laste arv peres jääb vahemikku üks kuni neli. Enamasti on peres üks või kaks last ning enim on lapsi vanuses 7–12 aastat, kuid ka palju on esindatud lapsed vanuses 16–18 aastat. Kõige vähem on küsimustikule vastanud Vähiravifondi vabatahtlike perekondades eelkooliealisi lapsi. Üks vastaja märkis küll, et perekonnas on üks laps, kuid ei märkinud lapse vanust. Põhjus võib olla selles, et ta ei soovinud lapse vanust avaldada või siis laps ei olnud alaealine ja vastusena ei olnud võimalik valida sobivat lapse vanust.

Need vastajad, kellel on lapsed leibkonnas, osalevad suuremalt osalt vabatahtlikus tegevus korra kuus või tihedamini (56%), üks vastaja lausa igapäevaselt. Vastaja, kelle peres on alla 3-aastane laps osaleb pigem ühekordselt võis siis kord poole aasta jooksul või harvemini. Vastajad, kelle peres on lapsed vanusevahemikus 7–12 aastat või 16–18

aastat osalevad vabatahtlikus tegevuses enamasti kord kuus või sagedamini. 81% vastajatest kellel lapsi pole leibkonnas osalevad enamjaolt vabatahtlikus tegevuses kord kvartalis või tihedamini.

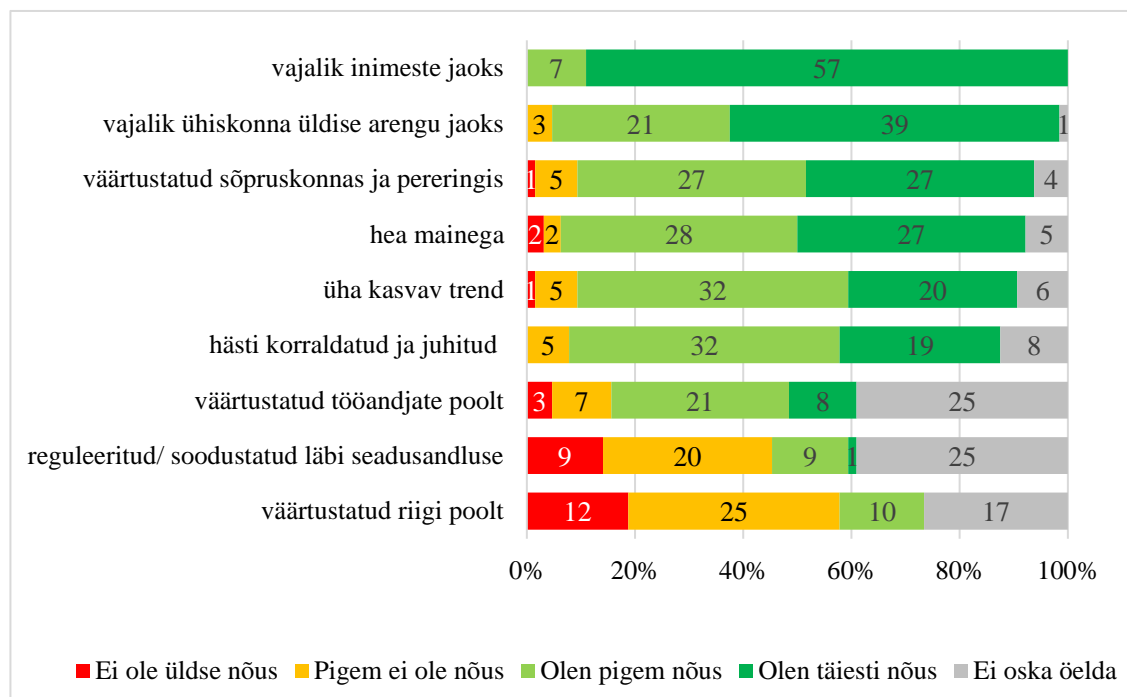
Vastajad, kellel on peres keskmiselt kolm last, kalduvad pigem vabatahtlikku tööd tegema kord kuus või tihedamini. Kõige aktiivsematel vastanud vabatahtlikel on peres tavaliselt üks laps ja ühekordselt vabatahtlikuna tegutsenud vastajatel on peres keskmiselt kaks last. Neljalapselise pere vastajate vabatahtliku tegevuses osalemise sagedus on ebakorrapärane, jäädes vahemikku kord nädalas kuni kord poole aasta jooksul või tihedamini.

Tuginedes enim saadud vastustele võib uuringu valimi vabatahtlikus tegevuses osalemise sageduse üldistavalt kokku võtta järgnevalt (vt lisa 2):

- kord nädalas või tihedamini – 35–49-aastane, kõrgharidusega, töötav, abielus või kooselus olev, hea tervisega inimene, kes elab Tallinnas, Viljandimaal või Võrumaal ning kelle igakuine kättesaadav tasu jääb alla 1300 euro;
- kord kuus või tihedamini – 35–49-aastane, kõrgharidusega, töötav või pensionär, abielus või kooselus olev, rahuldava tervisega inimene, kes elab Tallinnas või Tartumaal ning kelle igakuine kättesaadav tasu jääb vahemikku 801–1300 eurot;
- kord kahe-kolme kuu jooksul või tihedamini – 50–64-aastane, kesk- või keskeriharidusega, töötav, abielus või vallaline, hea tervisega inimene, kelle elukoht on Harjumaal ja asulatüübina küla ning kelle igakuine kättesaadav tasu on üle 1300 euro;
- kord poole aasta jooksul või tihedamini – 35–49-aastane, kõrgharidusega, töötav, abielus ja hea tervisega inimene, kelle elukoht on Harjumaal või Viljandimaal ning kelle igakuine kättesaadav tasu on üle 1300 euro;
- ühekordselt – 35–49-aastane, kesk- või keskeriharidusega, töötav, kooselus/suhtes olev või lesk, kellel on hea tervis ja kes elab Tallinnas ning kelle igakuine kättesaadav tasu jääb üle 1300 eurot.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et uuringu respondendite sotsiaal-demograafilised andmed suuremalt jaolt kattuvad vabatahtlikus tegevuses osavõtu osas ning vabatahtliku töö periood ei mõjuta tulemusi märkimisväärselt.

Uuringus paluti SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlikel jagada oma arvamust vabatahtliku tegevuse kohta (vt joonis 5). Eranditult kõik 64 vastajat arvavad, et vabatahtlik tegevus on vajalik inimeste jaoks. Üle 80% vastajatest nõustus, et vabatahtlik tegevus üldiselt aitab ühiskonnal areneda, on kasvav trend ning väärtustatud lähedaste ja sõprade seas. Valdav osa vastajatest leidsid, et vabatahtlik töö on üldiselt hästi korraldatud ja juhitud vabatahtlikke kaasavate vabaihenduste poolt. Veerand vastajatest ei osanud öelda, et kas vabatahtlik töö on väärtustatud tööandjate poolt. See on nii osalt seetõttu, et pensionäridel ja õpilastel ongi tööandja puudumise tõttu raske arvamust avaldada või siis pole vastaja kursis tööandja seisukohaga vabatahtliku tegevuse suhtes. Rahulolematust on näha riigi ja valitsuse suunas. Enamik vastajatest arvab, et riik ei väärtusta piisavalt vabatahtlikku tööd (58%) ning et vabatahtlik tegevus on seaduses reguleerimata ning ei ole piisavalt soodustatud (45%). Tähelepanu vääriv on ka see, et küllaltki suur osa (üle 25%) vastajatest ei oska seisukohta võtta riiki ja seadusandluse reguleeringut puudutava väite osas.

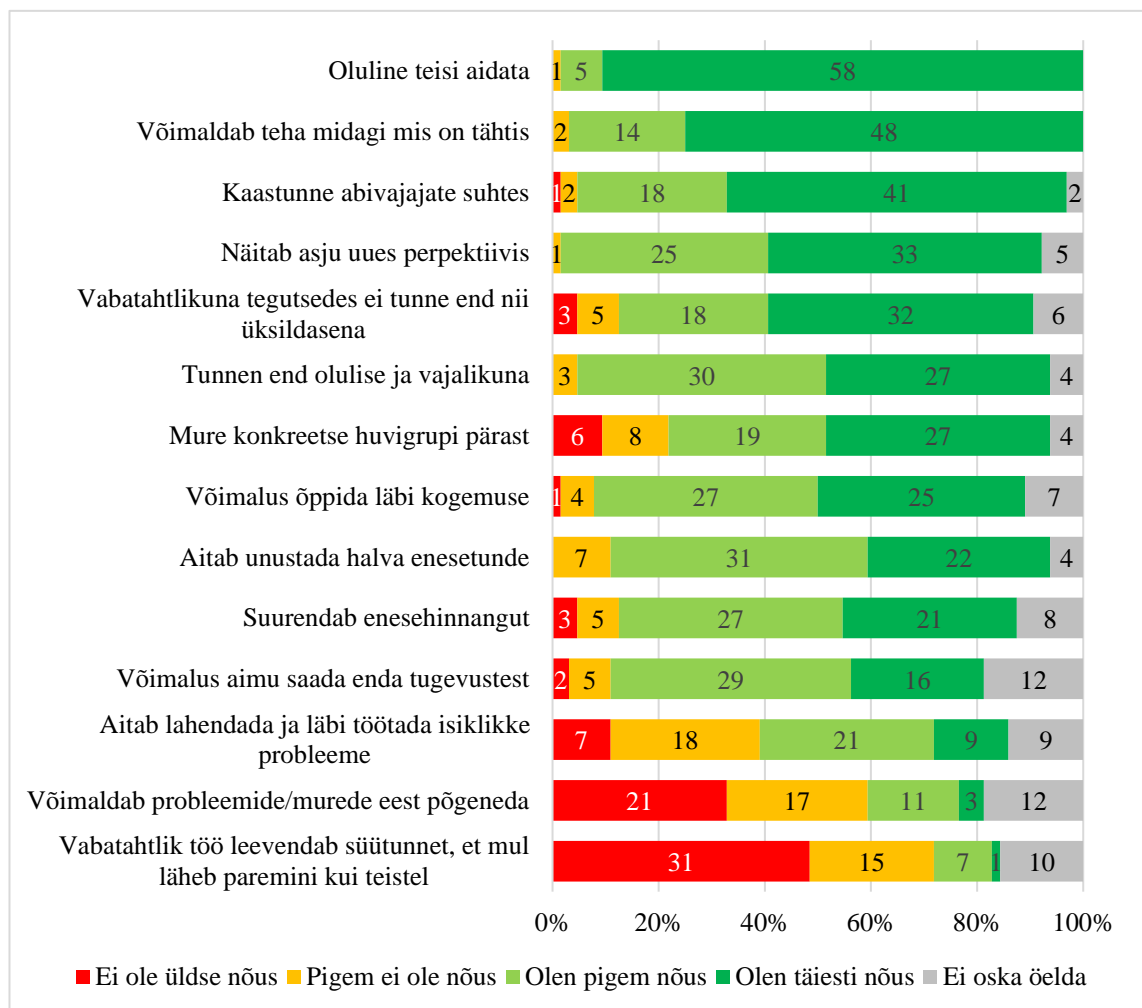

Joonis 5. Uuringu osalejate arvamus vabatahtliku tegevuse kohta (n=64)

Üldjoontes on uuringu küsimustikule vastanud SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlikel positiivne meelestatud vabatahtliku tegevuse suhtes ning kinnitust sai eeldus, et vastajate arvates on nende tegevus oluline nii inimeste kui ka

ühiskonna jaoks. Seda toodi eraldi välja ka uuringu küsimustikku vastajate poolt jäetud kommentaarides: „Kingitud Elu on minu meelest üks kiiremini arenenud ja positiivses mõttes nähtavamaid vabatahtlike organisatsioone, millel on ühiskonnas mõjujõud” ja „Vabatahtlik töö on oluline kogu ühiskonnale ning samuti individile, kes selles osaleb. Olen õnnelik, et olen saanud panustada teiste inimeste abistamisse“.

Uurides, missugune on Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtliku sisemine ja väline motivaator, tuli küsimustiku vastustest välja, et fondi vabatahtlikest vastajatest on pigem sisemiselt motiveeritud. Sisemised motivaatorid, mis põhjusel vabatahtlikku tööd tavaliselt tehakse, on koos tulemustega välja toodud joonisel 6.

Joonis 6. Vabatahtlikuna tegutsemise sisemised motivaatorid (n=64)

Paludes respondentitel hinnata sisemist motivatsiooni puudutavaid väiteid, tuli välja, et üle 95% vastajatest nõustuvad, et tähendust andvad sisemised motivaatorid on seotud vabatahtliku tööga. Nimelt peab vastanutest 91% väga oluliseks ja 8% ehk 5 inimest oluliseks teiste aitamist, vaid ühe inimese jaoks ei ole see pigem oluline. Lisaks eelmainitule tuli välja, et väited „saan teha vabatahtlikuna midagi, mis on tähtis“ ning „tunnen kaastunnet inimeste suhtes, kes vajavad abi“ said samuti vastajatelt ülekaalukamalt „olen pigem nõus“ ja „olen täiesti nõus“ tulemuse.

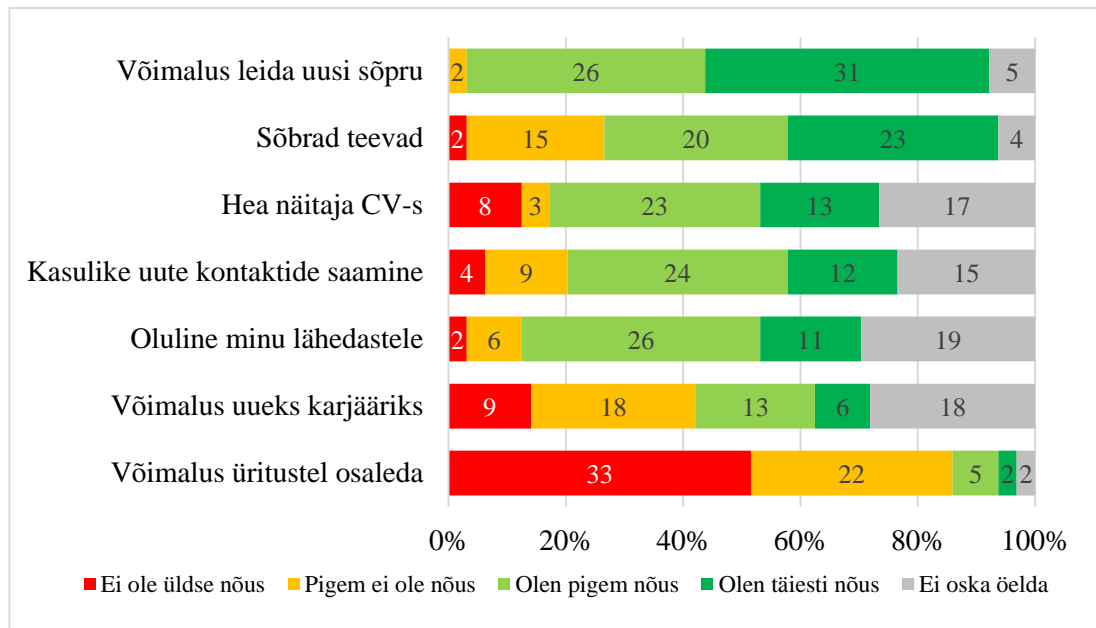
Oma arvamust jaganud Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlikud nõustusid suuremalt jaolt ka sisemist motivatsiooni kirjeldavate väidetega, mis annavad inimesele isikliku tähenduse. Ehk siis vabatahtliku töö paneb tundma olulise ja vajalikuna, näitab asju uues valguse (perspektiivis) ja suurendab enesehinnangut. Peale selle aitab vabatahtlikuna tegutsemine inimesel välja selgitada oma tugevused ja võimaldab õppida läbi kogemuste.

Respondendid ei nõustu, et vabatahtliku töö tegemine aitab inimesel oma probleemide ja murede eest põgeneda. Erinevalt jaguneb vastajate arvamus väite puhul, et kuivõrd vabatahtlikus tegevuses osalemine aitab isiklike probleeme läbi töötada ja lahendada – 47% ehk 30 vastajat leiavad, et see on nii, kuid 39% ehk 25 vastajat arvavad vastupidiselt. Kõige vähem nõustuvad uuringu küsimustikule vastanud vabatahtlikud sellega, et vabatahtlik tegevus aitab üle saada iseenda süütundest, mis on tingitud edukusest ja paremast heaolust.

Vastustest tuli välja, et valdav osa (72%) vastajatest on mures huvigrupi pärast, kelle huve vabatahtlikena teenivad. See on oodatud tulemus, sest vastajad on kindla sihtrühmaga (vähihaigete) sihtasutuse vabatahtlikud ja selline tulemus näitab, et üldjoontes Vähiravifondi Kingitud Elu missioon vähihaigete aitamiseks kattub vastajate huviga teenida vabatahtlikuna konkreetse huvigrupi jaoks. Vastajad väljendasid oma rahulolu ka eraldi kommentaaridena, millest üks oli järgnev:

Vähiravifond mõjub teraapiliselt. Peale rasket lähedase kaotust olen jäänud edasi fondi panustama sest see haigus, mis meilt lähedased on röövinud või paljud ise põdenud ühendab meid. Kõik saavad aru, millest ma räägin ja saame oma kogemusi ja läbielamisi jagada. Lisaks panustan, et teised inimesed saaksid tänu fondi ravile kauem oma lähedaste keskel olla.

Vähiravifond Kingitud Elu küsimustikule vastanud vabatahtlikke väline motivaator on sõpruse ja sõpruskonnaga seotud (vt joonis 7). 89% vabatahtlikest mõonis, et vabatahtlikuna tegutsemine on hea moodus leida uusi sõpru. 67% vastajate sõpradest pigem teevad või teevad ka vabatahtlikku tööd, kuid käesolevas uuringus jääb selgusetuks, et kas see motiveerib ka vähiravifondi vabatahtlikke rohkem tegutsema.

Joonis 7. Vabatahtlikuna tegutsemise välised motivaatorid (n=64)

Väliste motivaatorite puhul esineb arvestaval määral mittenõustumist ja nõutust vastamisel ning seda just erinevate uute karjäärivõimaluste leidmise osas. Huvitav tähelepanek on, et 19 vastajat ei oska öelda, et kas vabatahtlik töö on väga tähtis tema lähedastele. See on võibolla seetõttu, et väide on väga üldine ning pole selge, et mille alusel hinnata „väga tähtis“ tähendust – kas tähtsus seisneb pereliikme reaalsest abivajadusest fondist, tähtsus perekonnas/kogukonnas üldisemalt või midagi muud.

Enamik vastajaid (86% valimist) ei nõustu sellega, et võimalus osaleda/vaadata/kuulata kõiki kontserte/etendusi, kus annetusi kogumas käiakse on peamine põhjus, miks tegutsetakse vabatahtlikuna oma organisatsioonis. See on oodatud tulemus, sest eelnevalt leidis juba kinnitust, et Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlikud on oma tegevuses sisemiselt motiveeritud. Samas tekitab annetuste kogumise korraldus liikmetes pingeid ning seda on üks uuringus osaleja soovinud ka eraldi välja tuua „Üritusi kogumiseks on

justkui palju, kuid kõrvalt vaadates toimub justkui võistlus, kes saab esimesena ja rohkem osaleda. Tunnen end ülearusena, kuigi liitusin just üleskutse peale ressursside vähesuse suurendamiseks. Imelik“. Lisaks eelmainitule võib küsimustikku jäetud kommentaarist „/.../ Kogumisvõimalusi uute ja vanade olijate vahel tuleb paremini hallata“ täheldada, et mõned Vähiravifondi liikmed tunnetavad, et vanadel olijatel on suuremad eelised kui uutel liikmetel.

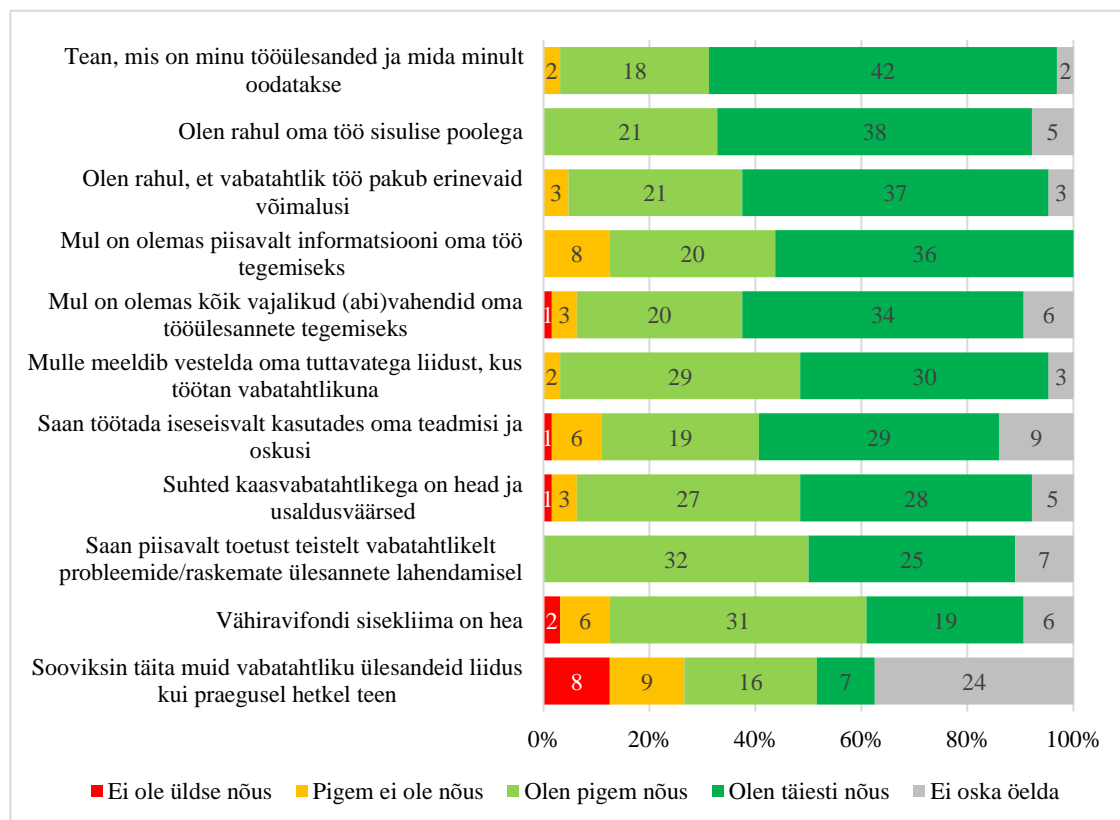
2.3.2. Vabatahtlike kaasamist ja motiveerimist ning vabatahtliku aktiivsust soodustavad tegurid

Uuringu küsimustikus paluti vabatahtlikel hinnata SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu kui organisatsiooni. Vastajate hinnang oli Vähiravifondi tegevusele positiivne ning tasub mainida, et madalaim tulemus „pigem olen nõus“ ja „olen täesti nõus“ koguarvestuses oli 58% ehk 37 vastajat väitele, mis oli seotud vabatahtlike koolituse ja juhendamisega. Enim nõustusid vastajad, et Vähiravifond Kingitud Elu on ühiskonnas hea mainega, kajastab oma tegemisi ja vabatahtlikuna panustamise võimalusi avalikkusele piisavalt ning pakub vabatahtlikele piisavalt tegutsemisvõimalusi. Kolmeveerand vastajatest nõustuvad, et Vähiravifond Kingitud Elu suudab ühiskondlikke protsesse mõjutada. Veel nõustusid suurem osa vastajatest, et Vähiravifond Kingitud Elu on piisavalt tegevussuutlik (nt aktiivsus, ressursside kasutamine jms) ja pakub vabatahtlikele piisavalt tegutsemisvõimalusi. 13% küsimustiku vastajatest ei nõustunud väitega, et Vähiravifond koolitab ja juhendab vabatahtlikke piisavalt.

Tähelepanuvääriv märkamine vastuste analüüsimisel on, et veerand või rohkem vastajatest märkis vastusena „ei oska öelda“ väidetele, mis puudutasid Vähiravifond Kingitud Elu kui organisatsiooni vabatahtlikke administreerimist. Nimelt ei osatud hinnata kas Vähiravifond Kingitud Elu kompenseerib vabatahtlike tegevusega seotud kulusid/vahendeid (36% valimist), vabatahtlike koolitamise ja juhendamise piisavust (30%) ning kas fond tegeleb aktiivselt uute vabatahtlike leidmisega (25%).

Üldjoontes on SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlikud rahulolevad. Enim respondente on rahul vabatahtliku töö sisulise poolega ja enamjaolt teatakse oma ülesandeid ning ootusi oma tegevusele. 36% vastanutest teeks vabatahtlikuna fondis praeguse tegevuse asemel midagi muud ja vaid veerand jätkaks vabatahtlikuna samade

ülesannete täitmist, millega hetkel tegeletakse. Ülejäänud 24 vastajat ei oska öelda, et kas sooviksid Vähiravifondis Kingitud Elu praeguse tegevuse asemel midagi muud teha, mis võib olla tingitud sellest, et ei teata võimalustest mida fondil pakkuda on. Joonisel 8 on välja toodud vastajate rahulolu puudutavad tulemused.

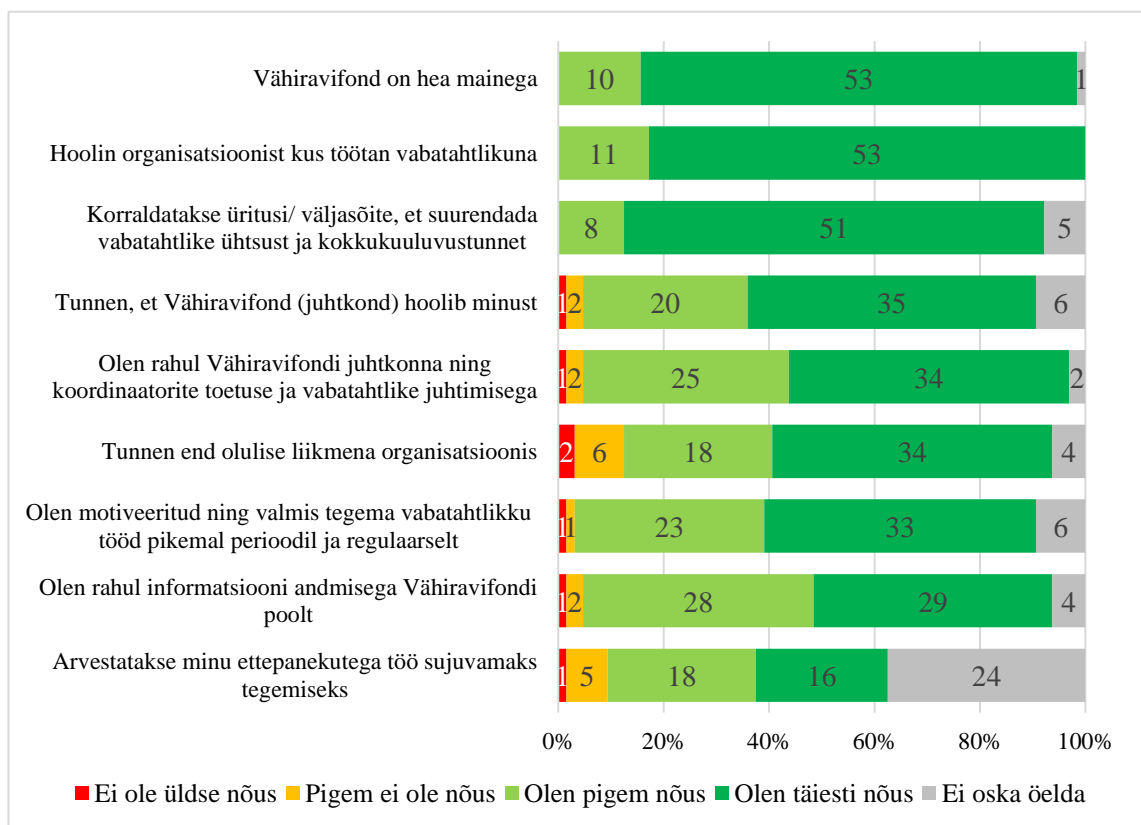

Joonis 8. SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlike rahulolu (n=64)

Kuigi valdav osa vastajatest leiab, et Vähiravifondi sisekliima on hea, siis kümnendik vastajatest sellega siiski pigem ei nõustu ning paar vastajat ei olnud sellega üldse nõus. Halba sisekliimat toodi eraldi välja ka küsimustikus lõpus täiendavates kommentaarides: „Sisekliima on paigast läinud viimasel ajal ja mõne üksiku liigselt „eesrindlase mängija“ tegevuse tõttu ja sellest on väga kahju, see ei puuduta kogu vabatahtlike seltskonda, enamus on väga toredad“.

Respondentide ülekaalukas arvamus on, et SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu kaasab vabatahtlikke. Positiivne hoiak Vähiravifondi tegevuse suhtes kajastus ka avatud küsimuse alla jäetud kommentaaridest, millest üks oli selline: „On kiiduväärt, et juhtida on suudetud taustalt nii erinevatest inimestest koosnevat suurt vabatahtlike

oorganisatsiooni./.../“. Kaasamist puudutavate väidete puhul selgub, et kõik küsimustikule vastanud Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlikud hoolivad suuremal määral fondist ja nõustuvad, et fondil on hea maine. Lisaks nõustuti, et Vähiravifond (juhtkond) hoolib oma vabatahtlikest ja fondipoolse informatsiooni jagamisega võib olla rahul. Enamik vastajaid nõustub, et Vähiravifond Kingitud Elu korraldab ühtekuuluvuse tunde suurendamiseks (tänu) üritusi ja väljasõite, kuid kehvasti sõnastatud väite tõttu on tulemuses näha vaid fakti kinnitust. Selgusetuks jääb kuivõrd tegelikult ühisüritused või väljasõidud suurendavad Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlike kokkukuuluvustunnet ja ühtsust. Märkimisväärne osa ehk 38% vastanud vabatahtlikest ei oska öelda kuivõrd fond arvestab tehtud ettepanekutega vabatahtlike töö latusamaks muutmise osas ning kümnendik vastajatest leidsid, et nende ettepanekutega ei arvestata. Joonisel 9 on välja toodud kuidas jagunes vastanud vabatahtlike arvamus küsimustikus kaasamist puudutavate väidete suhtes.

Joonis 9. SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlike kaasatus (n=64)

Tulemustes on näha, et 98% vastajatest arvab, et Vähiravifond on hea mainega. Käesolevas lõputöös küsiti organisatsiooni maine kohta erinevate küsimuste all. Vastajate arvamus jääb samaks olenemata sellest, et kas väita „Vähiravifond, kui organisatsioon, on hea mainega ühiskonnas“ või „Vähiravifond on hea mainega“. Samaväärsete tulemuste saamine küsimustiku eri osades esitatud sarnastele väidetele, võimaldab oletada, et vastajad ei andnud küsimustikus vastuseid juhusliku valikuga.

Uuringu tulemusena on oluline välja tuua, missugused motivaatorid esinevad Vähiravifond Kingitud Elu aktiivsetel või vähemaktiivsetel liikmetel. Tuginedes enim saadud „olen täiesti nõus“ vastustele, saab öelda, et vastajad on olnud oma vastustes suurel määral üksmeelsed. Olenemata sellest, et kas vabatahtlikus tegemises osaletakse kord nädalas, kord poole aasta jooksul või ühekordselt, on vastajate sisemised motivaatorid peamiselt seotud väärtustega ja tähendusega ehk siis oluline on teisi aidata ja vabatahtlik tegevus on vastanute jaoks tähtis. Kord kvartalis ja tihedamini tegutsevate vabatahtlike puhul on lisaks eelmainitule ka sisemiseks motivaatoriks kaastunne abivajajate suhtes. Samas on erisusena näha, et ühekordselt tegutsenud vastajate sisemiseks motivaatoriks vabatahtliku tegevuse juures on lisaks teiste aitamisele ka mõistmine ehk soov on näha asju uues perspektiivis. Küsimustikule vastanute puhul on väline motivatsioon peamiselt seotud sotsiaalsete suhete tugevdamisega, s.t et nõustutakse, et vabatahtlikuna tegutsemine on hea moodus leida uusi sõpru. Ühekordselt vabatahtlikku tööd teinud vabatahtlike jaoks on välise motivaatorina oluline ka karjääri suhtes ehk nõustuti, et vabatahtlikuna tegutsemine on hea näitaja elulookirjelduses. Erisusena vabatahtlike välise motivaatorite puhul oli märgata, et kord nädalas või tihedamini tegutsevate vastajate sõbrad teevad ka vabatahtlikku tööd.

Vaadeldes kaasatuse ja rahulolu tulemuste erinevust uuringu küsimustele vastanud Vähiravifond Kingitud Elu aktiivsete või vähemaktiivsete liikmete puhul, tuleb taaskord välja, et vastajate arvamus suuremal või vähemal määral kattub, olenemata vabatahtliku tegevuse sagedusest. Üksmeelselt nõustutakse, et Vähiravifondi hea maine on kaasamise suhtes väga oluline aspekt ning vastajad hoolivad organisatsioonist, kus nad vabatahtlikuna tegutsevad. Kord kuus või tihedamini tegutsevad vabatahtlikud on rahul vabatahtliku töö mitmekülgsusega ja võimalusega töötada iseseisvalt ning tööülesandeid ja ootusi oma tööle teatakse. Kaasatuse suhtes tuleb aktiivsete vabatahtlike puhul välja

tunnetus, et Vähiravifond hoolib ka neist. Kord kahe-kolme kuu jooksul või harvemini tegutsevad vastanud vabatahtlikud on enim rahul vabatahtliku töö sisulise poolega ning nõustuvad, et vajalik informatsioon ja vahendid on olemas vabatahtliku töö tegemiseks. Kord poole aasta jooksul või- tihedamini tegutsevad vabatahtlikud tunnevad, et Vähiravifondi poolt korraldatud erinevad üritused ja väljasõidud suurendavad ühtsust ning kokkukuuluvustunnet.

2.3.3. Peamised takistused vabatahtlike kaasamisel ja motiveerimisel

Peamine takistus vastanutel on aja leidmine vabatahtlikuks tegevuseks, kuid lisaks sellele veel mitmel korral välja toodud Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlike töökorralduslik pool. 13% vastajatest leidis, et vabatahtlikud vajavad rohkem koolitust ja juhendamist, seda eriti just uute fondi vabatahtlike puhul. Umbes kümnendik vastanud vabatahtlikest pigem ei tunne end olulise liikmena organisatsioonis ning Vähiravifond Kingitud Elu fondi meeskonna liikmena. Paar inimest ei tunne üldse, et on osa meeskonnast ja oluline fondi jaoks.

Käesoleva lõputöö raames läbiviidud uuringu küsimustiku lõpus oli vastajatele tekitatud võimalus lisada vabas vormis täiendavaid mõtteid, soovitusi või kommentaare. Oma arvamuse avaldamiseks kasutas võimalust kokku 20 inimest. Vabatahtlike kaasamise ja motiveerimise takistustena seotud kommentaaridest saab üldistavalt välja tuua järgneva:

- praeguse tegevuse kaootilisus ja kogumisvõimaluste kehv organiseeritus;
- kokkulepitud reegleid (sh suhtlusreegleid) eiratakse;
- ebapiisav info vabatahtliku töö tegemiseks;
- juhtkond on hõivatud muude tegevustega ja ei tegele vabatahtlikega piisavalt;
- juhtkonna kaitse puudub ja puudub turvatunne;
- sisekliima on paigast ära vabatahtlike omavaheliste suhete tõttu;
- hirm oma tegutsemisega pahandada/häirida teisi vabatahtlikke.

Uuringu tulemused näitavad, et üldjoontes Vähiravifondil takistusi vabatahtlike kaasamise ja motiveerimisega pole. Siiski on oluline arvestada ka enamiku vastajate suhtes eriarvamusel olevate vabatahtlike arvamusega, sest nende kommentaarid toovad välja probleemkohad, mis vajavad lahendusi või muudatusi organisatsioonis või selle juhtkonna tegevustes.

2.4. Arutelu, järeldused ja ettepanekud

Käesoleva lõputöös püstitatas autor uurimisprobleemina vabatahtlike vähesuse ja nende tegutsemise juhuslikkuse. Läbiviidud uuringu tulemused kinnitavad, et Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlik tegutseb regulaarselt ning üle poole vastanutest isegi tihedamini kui korra kuus. Kinnitust ei saanud regulaarselt tegutsevate vabatahtlike hulga vähenemine ja mikrovabatahtlikkuse kui uue trendi esinemine (Käger *et al.*, 2019, lk 16), sest ühekordselt tegutsevaid vabatahtlikke oli vastanute seas vähe. Vabatahtlike vähesus kui probleem läbiviidud uuringus kinnitust ei saanud. Põhjus on tõenäoliselt selles, et küsimustikus puudus selle väite kinnitamiseks täpsustav küsimus. Hinnangu vabatahtlike arvu piisavuse suhtes oskab ilmselt kõige paremini anda organisatsioon ise.

Eestis jaguneb vabatahtlikus tegevuses sooline esindatus enamvähem võrdselt, vaid 6% naistest teeb vabatahtlikku tööd rohkem (Käger *et al.*, 2019, lk 23). Seda, et naised tegelevad rohkem vabatahtliku tööga, kinnitas uuringu tulemus, kuid tuleb mainida, et uuringus osalejate puhul oli naiste esindatus peaaegu täielik ning seetõttu ei olnud uuringu tulemusi võimalik võrrelda soo järgi. Väga võimalik, et Vähiravifondi vabatahtlike grupis ongi naisi rohkem. Autor tegi päringu Vähiravifondile, et teada saada palju üldkogumi 200 liikme hulgas mehi on, kuid vastust ei saadud. Seetõttu ei ole võimalik tulemusi põhjalikult analüüsida.

Uuringu tulemusena võib öelda, et Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtliku profiil kattub suuremalt jaolt Eesti vabatahtliku sotsiaal-demograafilise profiiliga. Eesti keskmine vabatahtlik on 35–49-aastane töötav eestlane, kellel on kesk- või keskeriharidus ning kellel ei ole lapsi (Käger *et al.*, 2019, lk 23–24). Erinevalt eelmainitud tunnustest on Vähiravifondi vabatahtlik pigem kõrgaridusega. Läbiviidud uuringust selgus, et pooltel vastajatel on peres laps(ed), seega Vähiravifondi vabatahtlike profiili puhul ei saa üldistavalt väita laste olemasolu kohta. Kõik uuringule vastanud märkisid rahvusena *eestlane*. Vastajate rahvuse ühekülgsust selgitab uuringu läbiviimine eestikeelses Facebooki grupis.

Vanusegruppide poolest oli uuringus vastajatena vähim esindatud noored vanuses 24-aastat ja nooremad ning 65-aastased ja vanemad. See tulemus kinnitab Eestis läbi viidud uuringutulemust, mille kohaselt eesti noored ja eakad on vabatahtlikus tegevuses

passiivsemad või vähem kaasatud (Siseministeerium, 2021, lk 28). See, et vabatahtlikku tööd tegevad inimesed on parema tervisega (Wilson, 2012, lk 200) ning hindavad oma tervislikku olukorda kõrgmalt (Rutherford *et al.*, 2019, lk 35), leidis käesoleva töö raames läbiviidud uuringus kinnitust. Nimelt suurem osa uuringu küsimustikule vastajatest on hinnanud oma tervisliku olukorra heaks või väga heaks.

Läbiviidud uuringu tulemused ei ole piisavad kinnitamaks võrdlust, et vabatahtlikus tegevuses osalevatel inimestel on parem haridus ja töökoht ning kõrgem sissetulek kui mittevabatahtlikuul (Eberl & Krug, 2021, lk 287; Wilson, 2012, lk 200). Kuid vastajate sotsiaal-demograafilistest andmetes selgub, et suurem osa Vähiravifondi vabatahtlikest on kõrgelt haritud spetsialistid või kontoritöötajad, kelle igakuine netosissetulek on üle 1300 euro.

Läbiviidud uuringus ei olnud võimalik võrrelda potentsiaalseid ja tegutsevaid vabatahtlikke. Seega kinnitust ei leidnud väide, et vabatahtlikust tööst huvituvad potentsiaalsed vabatahtlikud tegutsevatest vähem, kuigi nad on tegutsevatest vabatahtlikest tavaliselt nooremad ja tervemad (Dury *et al.*, 2015, lk 1121), miks puuduvad andmed potentsiaalsete vabatahtlike kohta ja miks neid kahte gruppi ei olnud võimalik võrrelda, on kahe kehva asjaolu kokkulangevus. Esiteks sai autori poolt valitud vale ajaperiood küsimustiku küsimuse jaoks, kus sooviti teada viimase 12 kuu jooksul vabatahtlikus tegevuses mitteosalemise põhjust. Nimelt unustas küsimustiku autor arvestada faktiga, et fondi vabatahtlike Facebooki grupis oli sügisega võrreldes tehtud „puhastus“ ning mitteaktiivsed liikmed olid eemaldatud. Teiseks, kogenumatuses küsimustiku koostamisel, andis autor vastajatele võimaluse mitme valiku märkimise asemel valida vaid ühe vabatahtlikus tegevuses mitteosalemise (peamise) põhjuse ning see limiteeris kahelt vastajalt saadud infot.

Vabatahtliku tegutsemise juures on peamine takistus ajapuudus (Laasma, 2022, lk 36). Seda kinnitasid ka uuringu tulemused, kuid tuleb tunnistada, et teadmata on vabatahtlike vähese aja juurpõhjus. Tuleb mainida, et küsimustikus oli ekslikult antud võimalus valida vaid peamine takistus või probleemolukord. Võib oletada, et mitme vastusevariandi valikuvõimalus oleks andnud parema ülevaate Vähiravifondi vabatahtlike tegutsemist takistavatest faktoritest. Uuringus selgunud piiratud tulemused ei võimalda kahjuks peale ajapuuduse kinnitada või ümber lükata Uus jt (2013, lk 53) ning Käger jt (2019, lk 43–

45) uuringutes välja toodud vabatahtliku põhiliste probleemolukordade: puudulik info võimaluste kohta, tervislik seisund, sobiva keskkonna puudumine ja sotsiaal-demograafiliste andmete vahelisi seoseid.

Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlik on tüübilt alturistlik vabatahtlik, mida kinnitavad ka uuringust saadud vastused, mis kattuvad enim joonisel 1 välja toodud alturistliku vabatahtliku tunnustega. Ühtlasi sai kinnitust, et uuringus osalenud vabatahtlikke ajendavad tegutsema sisemised motivaatorid ning vabatahtlikud on rahulolevad, mis kattub Kwok jt (2013, lk 1326) uuringus väljatoodud järeldusega. Siiski tuleb mainida, et käesolevas lõputöös ei ole võimalik võrrelda sisemiselt ja väliselt motiveeritud vastajate rahulolu erinevusi, kuna saadud vastused olid samaväärsed.

Tähtsaim motivaator Eesti vabatahtlike jaoks on teiste aitamine (Käger *et al.*, 2019, lk 41), samal arvamusel on ka uuringus osalenud vabatahtlikud. Lisaks teiste aitamisele tuli uuringus välja, et vabatahtliku tegevuse tähtsus tegijatele, kaastunne, mõistmine ning sotsiaalsete suhete tugevdamine on vabatahtlike jaoks olulised motivaatorid. Kuna uuringu vastajad olid oma arvamuses sarnasel arvamusel, siis puudus piisavalt andmeid, et tuua välja motivatsiooni ning sotsiaal-demograafilise profiili vahelisi seoseid. Küll aga on lõputöös välja toodud missugused motivaatorid esinevad Vähiravifondi liikmetel vastavalt vabatahtliku tegevuse aktiivsusele.

Märkimisväärne tulemus uuringust on, et enamik vastajaid ei nõustu sellega, et võimalus osaleda/vaadata/kuulata kõiki kontserte/etendusi, kus annetusi kogumas käiakse, on peamine põhjus miks tegutsetakse vabatahtlikuna oma organisatsioonis, mis on ootuspärane, arvestades, et Vähiravifondi vabatahtlik on sisemiselt motiveeritud alturistlik tüüp.

Vabatahtlike lojaalsus organisatsioonile sõltub vabatahtliku töö korralduse tasemest (Randrüt, 2021, lk 11). Uuringus osalejate üldine hinnang Vähiravifond Kingitud Elu fondi ning vabatahtliku tegevuse korraldusliku poolele oli positiivne ning kõik kinnitasid oma jätkamist vabatahtlikus tegevuses ka tulevikus. Sealjuures toodi kommentaarina välja, et vahetu suhtlus annetajatega teeb enesetunde heaks ja võimaldab tutvustada Vähiravifondi tegevust.

SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu on uut tüüpi „hübriid“ organisatsioon. Seda seetõttu, et erinevalt traditsioonilisest vabatahtlike ühendusest kaasab fond suurel määral ühiskonnaliikmeid ning on sensitiivne poliitiliste arutelude suhtes (Wilson, 2012, lk 202). Eranditult kõik uuringus osalejad nõustusid, et fondil on hea maine ja paljud töid välja, et fondi tegevus on ühiskonna jaoks oluline.

Käesoleva töö raames läbi viidud küsimuste vastused on üpris pealiskaudsed ning autoril tekkis andmete analüüsimisel korduvalt küsimus, et miks vastajatele arvamus sellisena esineb. Veel soovib lõputöö autor rõhutada, et uuringu küsimustiku koostamisel tuleb eriti hoolikalt läbi mõelda küsimused ning arvestada oluliste aspektidega nagu sõnastus, küsimuse tüüp (võimalik valida üks või mitu vastust) jne. Vastasel juhul on uuringul piiravad tulemused andmete analüüsimiseks, mida sai ka käesolevas lõputöös eelnevalt välja toodud. Seda, et kohati on uuringu küsimused liiga üldised, töid vastajad uuringus lisakommentaaridena ka eraldi välja. Seetõttu tuleb arvestada, et saadud tulemused võivad olla suuremal või vähemal mõjutatud vastaja vabatahtlikuna tegutsemise taustast. Sellist olukorda aitab tulevikus vältida täpsustava küsimuse lisamine küsimustikku vabatahtliku tegutsemise kohta teistes organisatsioonides.

Üldjoontes leidis kinnitust, et Vähiravifondil Kingitud Elu probleeme pole vabatahtlike kaasamise ja vabatahtliku töö koordineerimisega, nagu kinnitas ka fondi endine tegevjuht K. Kuusemäe (e-kiri, 01.11.2022). Uuringu tulemused olid kaasamise ja rahulolu suhtes positiivsed ja samuti peegeldus see ka avatud küsimuse alla jäetud kommentaarides.

SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu on uuringus osalejate hinnangul vabatahtlike kaasamisega edukalt ja suurepäraselt hakkama saanud. Üldjoontes nõustuvad vastajad, et Vähiravifond vastab eduka vabatahtlike kaasamise ja juhtimise tingimustele (Carvalho ja Sampaio, 2017, lk 411–413). Oluline on mainida, et kuigi üldine arvamus oli fondipoolse vabatahtliku tegevuse planeerimise, vabatahtlike värbamise, lõimumise, toetuse, lõimumise, tunnustamise jne suhtes positiivne, tuli uuringu käigus välja ka vastupidise arvamusena seisukohti. Mittetunnustava vastajate arv on uuringu tulemustes suhteliselt väike, kuid siiski oluline, sest see võimaldab Vähiravifondil aru saada, et millistes vabatahtlike administreerimisküsimustes on võimalik veel paremaks saada, toetamaks fondi liikmeid nende tegevustes.

Käesolevast lõputööst ja uuringu tulemustest lähtuvalt, teeb töö autor järgnevad ettepanekud SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu juhtkonnale:

- sätestada grupireeglid, mis kehtivad kehtivad nii vabatahtliku töö tegemisel kui omavahelises suhtluses;
- koostada ülevaatlik infomaterjal, mis annab fondi vabatahtlikele selge ülevaate annetuste kogumise korralduslikust poolest, sealhulgas fondi kontaktisiku andmed vajadusel abi saamiseks, info selle kohta kus ja mis kell annetuste kogumine on, kuidas vajaliku varustuse saab jne;
- määrata fondi pikaajsete aktiivsete vabatahtlike seast meeskonnajuhtid, kes Eesti eri piirkondades aitavad tutvustada eelnevas punktis mainitud infomaterjali fondi uusimatele liikmetele ja toetavad vabatahtlikke nende igapäevatoos ning lisaks tuleb tagada juhtimiskoolitused meeskonnajuhtidele;
- luua mitteaktiivsete vabatahtlike andmebaas, et tulevikus oleks fondil vajadusel võimalik erandolukorras kõiki jõude annetuste kogumisel rakendada.

Kokkuvõtlikult võib väita, et lõputöö eesmärk sai täidetud. Uuringu küsimustikule saabus piisavalt vastuseid analüüsi ja järelduste tegemiseks ning uuringu tulemusena õnnestus välja selgitada et SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlikud on aktiivsed, motiveeritud ja rahulolevad. Vabatahtlikud peavad oma tegevust oluliseks ja hoolivad fondist kus nad tegutsevad. Üldjoontes on vabatahtlikud rahul töö korralduse ja kaasamisega, kuid ankeetküsimustiku vastustest tuli välja olulisi nõrku kohti, mille kõrvaldamisel on Vähiravifondil Kingitud Elu võimalik vabatahtlikke töö korraldamist paremaks kujundada.

KOKKUVÕTE

Lõputöö ajendiks oli uurida, kas erinevates uuringutes esile tõstetud vabatahtlike puuduse ja nende tegutsemise ebaregulaarsuse probleem kehtib ka Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlike puhul.

SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu tugineb oma tegevuses vabatahtlike võrgustikule, kes aastaringselt aitavad erinevatel üritustel ja kohtades Eestis rahaliste annetuste kogumisega, et fondil oleks võimalik kindlustada kõigile vähihaigetele ravivõimalus ja kinkida seeläbi neile lootust.

Uurimistöö eesmärgist lähtuvalt viidi läbi kvantitatiivne uuring, et selgitada välja Vähiravifond Kingitud Elu sotsiaal-demograafiliste näitajate, motivatsiooni, kaasatuse ja rahulolu samasus vabatahtlikus töös osalemise aktiivsusega. Selleks koostati ja jagati Tartu Ülikooli *LimeSurvey* küsitluskeskkonnas struktureeritud ankeetküsimustik andmete kogumiseks, mis edastati täitmiseks Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtlike kinnisesse Facebooki gruppi, mille liikmete arv sellel hetkel oli 200 inimest. Kokku laekus küsimustikule 83 vastust, millest täielikult täidetud 64 ankeeti on käesolevas töös arvestatud lubatud usalduspiiri 10% puhul piisav arv esinduslikuks valimiks ning võimaldab teha üldistavaid järeldusi kogu grupi kohta.

Esmalt uuriti heategevusfondi vabatahtliku sotsiaal-demograafilise profiili ning vabatahtlikus tegevuses osalemise vahel esinevad seoseid. Uuringus selgus, et Vähiravifond Kingitud Elu aktiivselt tegutsev (kord kuus või tihedamini) vabatahtlik on kõrgelt haritud, 35–49-aastane eestlasest abielunaine või kooselus olev, kes elab pealinnas, on hea tervisega ja kelle igakuine netosissetulek on 800 eurot või rohkem.

Ühtlasi uuriti vabatahtlike motivaatorite ja vabatahtliku töö sageduse vahel esinevaid tegureid seoses vabatahtlike kaasamise, rahulolu ja motivatsiooniga. Uuringu tulemusel selgus, et Vähiravifond Kingitud Elu vabatahtliku puhul on olulised sisemised

motivaatorid ning kõige tähtsamaks peetakse teiste aitamist. Väline motivatsioon on seotud sotsiaalsete suhetega. Kaasatuse, motivatsiooni ja vabatahtliku tegevuse aktiivsuse vahel märkimisväärseid erinevusi ei esinenud. Üldjoontes on vabatahtlikud rahulolevad fondi tööga ning kõik nõustuvad, et Vähiravifondi on hea mainega. Tuntakse end kaasatuna tegevustesse ja meeskonda. Vabatahtlikud hoolivad organisatsioonist, kus nad tegutsevad ning tunnetavad ka Vähiravifondi Kingitud Elu poolset hoolimist.

Selgus, et suurim probleemolukord vabatahtlikuna tegutsemise juures on ajapuudus. Uuringus selgus ka, et väike osa responndidest tõi välja probleemina fondi sisekliima ning väljendati soovi vabatahtliku töö korraldusliku poole parendamiseks. Sellest lähtuvalt sai tehtud Vähiravifond Kingitud Elu juhtkonnale ettepanek, aitamaks parendada fondi vabatahtlike tegevuse koordineerimist.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et käesoleva lõputöö raames läbi viidud uuring õnnestus. Lõputöö tulemused ei kattu teoorias kajastatud vabatahtlike puuduse ja nende tegutsemise ebaregulaarsusega, vaid kinnitasid Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlike puhul vastupidist. Töö autor tunnistab, et läbiviidud uuring ei olnud täiuslik ning soovib tulevikus vabatahtlike puudutavaid uuringuid teha intervjuu tasemel või kombineeritud viisil, et avada küsimuste vastuste tausta, mõistmaks probleemolukordade, takistuste ja teadmatuse põhjuseid.

VIIDATUD ALLIKAD

- Alfes, K., Antunes, B., & Shantz, A. D. (2017). The management of volunteers – what can human resources do? A review and research agenda. *The International Journal of Human Resource Management*, 28(1), 62–97.
<https://doi.org/10.1080/09585192.2016.1242508>
- Alfes, K., Shantz, A., & Bailey, C. (2016). Enhancing Volunteer Engagement to Achieve Desirable Outcomes: What Can Non-profit Employers Do? *Voluntas*, 27, 595–617 .
<https://doi.org/10.1007/s11266-015-9601-3>
- Askarzai, W., & Unhelkar, B. (2017). Research Methodologies: An Extensive Overview. *International Journal of Science and Research Methodology*, 6(4), 21–42.
https://ijsrm.humanjournals.com/wp-content/uploads/2017/07/3.Dr_-Walied-ASKARZAI-Bhuvan-Unhelkar.pdf
- Bathini, D. R., & Vohra, N. (2014). Volunteering: The role of individual-level psychological variables. *Vikalpa*, 39(2), 113–126.
<https://doi.org/10.1177/0256090920140211>
- Bhattacharjee, A. (2012). *Social Science Research: Principles, Methods, and Practices* (3rd ed.). University of South Florida, Scholar Commons.
https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=oa_textbooks
- Binder, M., & Freytag, A. (2012). Volunteering, happiness and public policy. *Papers on Economics and Evolution*, 1207. <http://hdl.handle.net/10419/56894>
- Cagne, M., Forest, J., Vansteenkiste, M., Crevier-Braud, L., Van den Broeck, A., Aspeli, A. K., Bellerose, J., Benabou, C., Chemolli, E., Güntert, S. T., Halvari, H., Indiyastuti, D. L., Johnson, P. A., Molstad, M.H., Naudin, M., Ndao, A., Olafsen, A. H., Roussel, P., Wang, Z., & Westbye, C. (2015). The Multidimensional Work Motivation Scale: Validation evidence in seven languages and nine countries. *European Journal of Work*

- and *Organizational Psychology*, 24(2), 178–196.
<https://doi.org/10.1080/1359432X.2013.877892>
- Cameron, A., Johnson, E. K., Lloyd, L., Willis, P., & Smith, R. (2021). The contribution of volunteers in social care. *Voluntary Sector Review*, 13(2), 260–277.
<https://doi.org/10.1332/204080521X16244744548937>
- Carvalho, A., & Sampaio, M. (2017). Volunteer management beyond prescribed best practice: A case study of Portuguese non-profits. *Personnel Review*, 46(2), 410–428.
<https://doi.org/10.1108/PR-04-2014-0081>
- Creative Research Systems. (n.d.). *Sample Size Calculator*.
<https://www.surveysystem.com/sscalc.htm>
- de Bruijn, H., & Verheul, Q. (2020). *Do I Care Enough To Engage?: An Investigation on Contributor Engagement Towards the Dutch Cancer Society* [Master Thesis, Jönköping University, Jönköping International Business School]. DiVA.
<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1434465&dswid=-7536>
- Dury, S., De Donder, L., De Witte, N., Buffel, T., Jacquet, W., & Verte, D. (2015). The Influence of Individual Characteristics, Resources, and Social Factors on the Likelihood of Volunteering by Older Adults. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 44(6), 1107–1128. <https://doi.org/10.1177/0899764014556773>
- Eberl, A., & Krug, G. (2021). When and how does volunteering influence wages? – Evidence from panel data. *Acta Sociologica*, 64(3), 274–293.
<https://doi.org/10.1177/0001699320902809>
- Eurostat. (2021). *Participation in formal or informal voluntary activities or active citizenship by sex, age and educational attainment level* [Data set].
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_SCP19__custom_4920526/default/table?lang=en
- Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A., Haugen, J., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: a functional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6), 1516–1530.
<https://doi.org/10.1037//0022-3514.74.6.1516>
- Hahn, L., Tamborini, R., Prabhu, S., Klebig, B., Grall, C., & Pei, D. (2017). The importance of altruistic versus egoistic motivations: A content analysis of conflicted

- motivations in children's television programming. *Communication Reports*, 30(2), 67–79. <http://dx.doi.org/10.1080/08934215.2016.1251602>
- Haski-Leventhal, D., Meijs, L. C. P. M., Lockstone-Binney, L., Holmes, K., and Oppenheimer, M. (2018). Measuring Volunteerability and the Capacity to Volunteer among Non-volunteers: Implications for Social Policy. *Social Policy & Administration*, 52, 1139–1167. <https://doi.org/10.1111/spol.12342>
- Hyde, M. K., Dunn, J., Bax, C., & Chambers, S. K. (2016). Episodic Volunteering and Retention: An Integrated Theoretical Approach. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 45(1), 45–63. <https://doi.org/10.1177/0899764014558934>
- Käger, M., Lauring, M., Pertšjonok, A., Kaldur, K., & Nahkur, O. (2019). *Vabatahtlikus tegevuses osalemise uuring 2018: Aruanne*. Balti Uuringute Instituut. <https://www.siseministeerium.ee/media/334/download>
- Kaldmäe, L. (2015). *Heategevus Eestis – südamet või mõistusega? Heategevuskultuuri jätkusuutlikkusest heategevusorganisatsioonide näitel* [Magistritöö, Tartu Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut]. DSpace. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/48051>
- Kwok, M. K., Chui, W. H., & Wong, L. P. (2013). Need Satisfaction Mechanism Linking Volunteer Motivation and Life Satisfaction: A Mediation Study of Volunteers Subjective Well-Being. *Social Indicators Research*, 114, 1315–1329. <https://doi.org/10.1007/s11205-012-0204-8>
- Laasma, A. (2022). *Vabatahtlike kaasamise vajadused ja võimalused kohalikus omavalitsuses Põhja-Pärnumaa valla näitel* [Lõputöö, Tartu Ülikool, Pärnu kolledž]. DSpace. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/82442>
- McAllum, K. (2017). Volunteers/volunteering. In C. R. Scott & L. Lewis (Eds.), *The international encyclopedia of organizational communication* (pp. 2486–2499). Wiley Blackwell.
- Moen, P., & Flood, S. (2013). Limited engagements? Women's and men's work/volunteer time in the encore life course stage. *Social problems*, 60(2), 206–233. <https://doi.org/10.1525/sp.2013.60.2.206>
- Nesbit, R., Christensen, R. K., & Brudney, J. L. (2018). The Limits and Possibilities of Volunteering: A Framework for Explaining the Scope of Volunteer Involvement in Public and Nonprofit Organizations. *Public Administration Review*, 78(4), 502–513. <https://doi.org/10.1111/puar.12894>

- Niebuur, J., Liefbroer, A. C., Steverink, N., & Smidt, N. (2019). The Dutch Comparative Scale for Assessing Volunteer Motivations among Volunteers and Non-Volunteers: An Adaptation of the Volunteer Functions Inventory. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(24), Article 5047. <https://doi.org/10.3390/ijerph16245047>
- Randrüt, G. (2021). *Vabatahtlike juhtimine ja nende motivatsioon Eesti Lasterikaste Perede Liidu näitel* [Bakalaureusetöö, Tartu Ülikool, Pärnu kolledž]. DSpace. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/71760>
- Rikmann, E., Käger, M., Tatar, M., Pertšjonok, N., Vihma, P., Vallimäe, T., & Vainu, V. (2019). *Kodanikuühiskonna arengukava mõjude vahehindamine: uuringuaruanne*. Tallinna Ülikool, Balti Uuringute Instituut, Turu-uuringute AS. https://www.ibs.ee/wp-content/uploads/2022/01/2019_kodanikuuhiskonna_arengukava_mojude_vahehindamine.pdf
- Rutherford, A. C., Bu, F., Dawson, A., & McCall, V. (2019). *Literature Review to Inform the Development of Scotland's Volunteering Outcomes*. University of Stirling. <https://www.gov.scot/publications/literature-review-scotlands-volunteering-outcomes-framework/documents/>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary Educational Psychology*, 61, Article 101860. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860>
- Schönböck, J., Raab, M., Altmann, J., Kapsammer, E., Kusel, A., Pröll, B., Retschitzegger, W., & Schwinger, W. (2016). A Survey on Volunteer Management Systems. In *2016 49th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS)* (pp. 767–776). IEEE. <https://doi.org/10.1109/HICSS.2016.100>
- Sihtasutus Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu. (2021). *Majandusaasta aruanne*. <https://media.voog.com/0000/0040/8473/files/Aruanne%202021.pdf>
- Siseministeerium. (2021). *Sidusa Eesti Arengukava 2030*. <https://www.siseministeerium.ee/media/1443/download>

- Sung, H., Ferlay, J., Siegel, R. L., Laversanne, M., Soerjomataram, I., Jemal, A., & Bray, F. (2021). Global Cancer Statistics 2020: GLOBOCAN Estimates of Incidence and Mortality Worldwide for 36 Cancers in 185 Countries. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*, 71(3), 209–249. <https://doi.org/10.3322/caac.21660>
- Tervise Arengu Instituut. (2021). *Vähitõrje tegevuskava 2021–2030*. Sotsiaalministeerium, Tervise Arengu Instituut. <https://www.tai.ee/et/valjaanded/vahitorje-tegevuskava-2021-2030>
- Tervisekassa. (2022, 17. märts). *Haigekassa maksis mullu vähiravi eest kuus miljonit rohkem kui aasta varem*. <https://www.tervisekassa.ee/uudised/haigekassa-maksis-vahiravi-eest-kuus-miljonit-rohkem-kui-aasta-varem>
- United Nations Volunteers (UNV) programme. (2021). *2022 State of the World's Volunteerism Report: Building equal and inclusive societies*. <https://swvr2022.unv.org/>
- Uus, M., Hinsberg, H., Mänd, T., & Batueva, V. (2013). *Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013: uuringuaruanne*. Poliitikauuringute Keskus Praxis. <https://www.praxis.ee/wp-content/uploads/2014/03/2014-Vabatahtlikus-tegevuses-osalemine.pdf>
- Veludo-de-Oliveira, T. M., Pallister, J. G., & Foxall, G. R. (2015). Unselfish? Understanding the Role of Altruism, Empathy, and Beliefs in Volunteering Commitment. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 27(4), 373–396. <https://doi.org/10.1080/10495142.2015.1080504>
- Wilson, J. (2012). Volunteerism research: A review essay. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 41(2), 176–212. <https://doi.org/10.1177/0899764011434558>
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool. Dspace. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/36419>

Lisa 1. Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtlike uuringu ankeetküsimustik

Pöördumine:

Tere!

Olen Tartu Ülikooli Pärnu kolledži sotsiaaltöö ja rehabilitatsiooni korralduse eriala üliõpilane. Minu lõputöö eesmärk on välja selgitada sotsiaal-demograafiliste näitajate ning motivatsiooni seos vabatahtliku töö korraldusega SA Hille Tänavsuu Vähiravifondis Kingitud Elu.

Käesoleva küsimustiku tulemusi analüüsitakse üksnes Tartu Ülikooli Pärnu kolledži sotsiaaltöö korralduse osakonna üliõpilase lõputöös.

Küsimustiku täitmiseks kulub hinnanguliselt 10–15 minutit.

Küsimuste korral palun kirjutada mulle liina.daum@ut.ee

Suur tänu Teie koostöö ja panuse eest!

Selles küsimustikus on 26 küsimust.

I blokk vastajat kirjeldavad küsimused

Küsimus	Vastusevariandid
K1: Sugu	<ul style="list-style-type: none">• Mees• Naine
K2: Mis on Teie vanus?	<ul style="list-style-type: none">• alla 18 a.• 18–24 a.• 25–34 a.• 35–49 a.• 50–64 a.• 65–74 a.• 74+ a.
K3: Mis on Teie kõrgeim lõpetatud haridustase?	<ul style="list-style-type: none">• Alg- või põhiharidus• Kutseharidus ilma keskhariduseta• Kesk- või keskeriharidus (sh kutseharidus)• Kõrgharidus

Lisa 1 järg

Küsimus	Vastusevariandid
K4: Palun märkige oma rahvus?	<ul style="list-style-type: none"> • Eestlane • Venelane • Muu
K5: Mis kirjeldab kõige paremini Teie praegust põhitegevust? Olen...	<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtja, juht, tippspetsialist, FIE • Spetsialist või kontoriametnik • Tööline või teenindaja • Õpilane, üliõpilane • Pensionär • Lapsehoolduspuhkusel või kodune • Töötu, otsin tööd • Muu
K6: Milline on Teie perekonnaseis?	<ul style="list-style-type: none"> • Vallaline • Abielus • Lahutatud • Kooselus • Lesk • Muu
K7: Kui mitu inimest elab Teie leibkonnas (kaasa arvatud Teie ise)?	Küsimustikus oli väli, kuhu vastaja ise sai sisestada vastusena numbri
K8: Kas Teie leibkonnas on lapsi?	<ul style="list-style-type: none"> • Jah • Ei
KL81 (ilmub kui K8 vastus on JAH) Palun märkige, kui mitu last on Teie leibkonnas igast vanuserühmast.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kuni 3 a. ▪ 3–6 a. ▪ 7–12 a. ▪ 13–15 a. ▪ 16–18 a. <p>(Iga vastusevariandi kõrval oli küsimustikus rippmenüü valikutega: 1, 2, 3, 4, 5)</p>
K9: Kus Te elate?	<ul style="list-style-type: none"> • Harjumaa • Tallinn • Hiiumaa • Ida-Virumaa • Jõgevamaa • Järvamaa • Läänemaa • Lääne-Virumaa • Põlvamaa • Pärnumaa • Raplammaa • Saaremaa • Tartumaa • Valgamaa • Viljandimaa • Võrumaa

Lisa 1 järg

Küsimus	Vastusevariandid
K10: Milline on Teie elukoha asulatüüp?	<ul style="list-style-type: none">• Pealinn• Suur linn (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve)• Maakonnakeskus• Muu linn, alev• Alevik• Küla
K11: Kuidas hindate oma tervislikku olukorda käesoleval hetkel?	<ul style="list-style-type: none">• Väga hea• Hea• Rahuldav• Halb• Väga halb• Ei oska hinnata
K12: Mis on Teie keskmine netosissetulek kuus kokku?	<ul style="list-style-type: none">• kuni 300 €• 301–500 €• 501–800 €• 801–1300 €• 1301+ €• Ei soovi avaldada

I bloki allikad: Käger *et al.*, 2019, lk 124–126; Dury *et al.*, 2015, lk 1113–1115

Lisa 1 järg

II blokk vabatahtlikus tegevuses osalemisega seotud küsimused

K13: Kas olete viimase 12 kuu jooksul tegelenud vabatahtliku tegevusega?

- Jah
- Ei

K14 (ilmub kui K13=Ei): Palun öelge, mis põhjusel Te pole viimase 12 kuu jooksul vabatahtlikus tegevuses osalenud? Märkige palun peamine põhjus.

- Ei tea, kus saab vabatahtlikuna panustada
- Pole leidnud võimalusi, mis huvi pakuksid
- Teil puudub sobiv seltskond, kellega koos tegutseda
- Ei ole selleks aega leidnud
- Kehv tervis
- Vabatahtliku töö tegemisega kaasnevad liiga suured kulutused
- Keegi pole kutsunud/palunud
- Teie pere või tuttavad suhtuvad vabatahtlikku tegevusse negatiivselt
- Pole selle peale mõelnud
- Teil on varasemast vabatahtlikuna tegutsemisest negatiivne kogemus
- Ei soovi osaleda/ ei huvita
- Ei oska öelda
- Muu, täpsustage:.....

K15 (ilmub kui K13=Jah): Kui sageli Te viimase 12 kuu jooksul olete vabatahtliku tegevusega tegelenud?

- Vähemalt üks kord nädalas või tihedamini
- Vähemalt üks kord kuus või tihedamini
- Vähemalt üks kord kahe-kolme kuu jooksul või tihedamini
- Vähemalt üks kord poole aasta jooksul või tihedamini
- Ühekordselt (nt üks kord sel suvel paar tundi või päeva)
- Ei oska öelda
- Muu, täpsustage.....

K16 (ilmub kui K13=Jah): Milliseks Te üldiselt hindate oma senist kogemust tegutsemisel vabatahtlikuna?

- Väga positiivseks
 - Pigem positiivseks
 - Pigem negatiivseks
 - Väga negatiivseks
 - Ei oska öelda
-

Lisa 1 järg

K17 (ilmub kui K13=Jah): Kui sageli Te viimase 12 kuu jooksul olete vabatahtliku tegevusega tegelenud?

- Vähemalt üks kord nädalas või tihedamini
- Vähemalt üks kord kuus või tihedamini
- Vähemalt üks kord kahe-kolme kuu jooksul või tihedamini
- Vähemalt üks kord poole aasta jooksul või tihedamini
- Ühekordselt (nt üks kord sel suvel paar tundi või päeva)
- Ei oska öelda
- Muu, täpsustage.....

K18 (ilmub kui K13=Jah): Milliseks Te üldiselt hindate oma senist kogemust tegutsemisel vabatahtlikuna?

- Väga positiivseks
- Pigem positiivseks
- Pigem negatiivseks
- Väga negatiivseks
- Ei oska öelda

K19 (ilmub kui K13=Jah): Mis on olnud vabatahtlikuna tegutsemise juures Teie jaoks peamine probleemolukord või takistus?

- Infopuudus
- Ajapuudus
- Huvipakkuvate tegevuste/võimaluste puudus
- Sobiva seltskonna puudus
- Halb/negatiivne kogemus
- Eeskuju puudus
- Ei ole probleeme olnud
- Ei oska öelda
- Muu, täpsustage:.....

K20: Kui tõenäoliselt Te oleksite valmis vabatahtlikus tegevuses edaspidi osalema?

- Kindlasti jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Kindlasti mitte
- Ei oska öelda

II bloki allikad: Käger *et al.*, 2019, lk 119–123; Uus *et al.*, 2013, lk 76–78; Nesbit *et al.*, 2018, lk 504

Lisa 1 järg

III blokk küsimused seoses vabatahtlike motivatsiooniga

K21: Kuivõrd Te nõustute, et vabatahtlik tegevus üldiselt on ...? Palun valige kõige sobivaim vastus:					
	Ei ole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Olen pigem nõus	Olen täiesti nõus
väärtustatud riigi poolt					
väärtustatud Teie sõpruskonnas ja pereringis					
väärtustatud tööandjate poolt					
hea mainega					
üha kasvav trend					
vajalik ühiskonna üldise arengu jaoks					
vajalik inimeste jaoks					
piisavalt reguleeritud/ soodustatud läbi seadusandluse					
hästi korraldatud ja juhitud vabatahtlikke kaasavate vabauhenduste poolt					
K22: Kuivõrd Te nõustute, et Teie vabatahtlikuna tegutsemine on seotud järgnevate väidetega, mis kirjeldavad väärtusi, mõistmist ja suhtlust? Palun valige kõige sobivaim vastus:					
	Ei ole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Olen pigem nõus	Olen täiesti nõus
Pole vahet kui halvasti end tunnen, vabatahtlik töö aitab mul seda unustada.					
Vabatahtliku tööd tehes ei tunne end nii üksildasena					
Minu sõbrad teevad vabatahtlikku tööd					
Ma olen tõsiselt mures konkreetse huvigrupi pärast, kelle huve ma vabatahtlikuna teenin					
Vabatahtlik töö aitab mul üle saada süütundest, et mul läheb paremini kui teistel/olen edukam kui teised					
Tunnen kaastunnet inimeste suhtes kes vajavad abi					
Tunnen, et on oluline teisi aidata					
Vabatahtlik tegevus aitab mul oma isiklike probleeme läbi töötada ja lahendada					
Saan teha vabatahtlikuna midagi, mis on mulle tähtis					
Vabatahtlik töö on väga tähtis minu lähedastele					
Vabatahtlik töö võimaldab mul oma probleemide/murede eest põgeneda					

Lisa 1 järg

K23: Kuivõrd Te nõustute, et Teie vabatahtlikuna tegutsemine on seotud järgnevate väidetega, mis kirjeldavad karjäärivõimalusi, kaitsemotiive ja enesearengut? Palun valige kõige sobivaim vastus:

	Ei ole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Olen pigem nõus	Olen täiesti nõus
Vabatahtlik töö paneb mind end olulise ja vajalikuna tundma					
Saan uusi kontakte, mis võivad olla kasuks minu töös ja karjääris					
Vabatahtlik töö suurendab minu enesehinnangut					
Vabatahtlik töö võimaldab mul näha asju uues valguses (perspektiivis)					
Vabatahtlik töö aitab mul uurida erinevaid uusi karjäärivõimalusi					
Vabatahtlik töö laseb mul õppida asju läbi otseste kogemuste					
Vabatahtliku töö kogemus on hea näitaja minu CV-s					
Vabatahtlikuna tegutsemine on hea moodus leida uusi sõpru					
Vabatahtlikuna tegutsedes saan välja selgitada enda tugevused					
Võimalus osaleda/vaadata/kuulata kõiki kontserte/etendusi, kus annetusi kogumas käin, on peamine põhjus miks tegutsen vabatahtlikuna oma organisatsioonis					

III bloki allikad: Uus *et al.*, 2013, lk 79–80; Randrüt, 2021, lk 54–55, Clary *et al.*, 2018, lk 1520

Lisa 1 järg

IV blokk küsimused seoses vabatahtlike kaasamise ja rahuloluga

K24: Järgnevalt palun Teil hinnata SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu. Kuivõrd te nõustute, et see organisatsioon... ? Palun valige kõige sobivaim vastus:					
	Ei ole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Olen pigem nõus	Olen täiesti nõus
.. kajastab oma tegemisi ja vabatahtlikuna panustamise võimalusi avalikkusele piisavalt					
...kompenseerib vabatahtlike tegevustega seotud kulusid/vahendeid					
... pakub vabatahtlikele piisavalt tegutsemisvõimalusi					
...arvestab vabatahtlike individuaalsete vajaduste ja võimalustega					
... annab vabatahtlikele piisavalt tagasisidet/tunnustust tehtud tegevuste kohta					
... koolitab ja juhendab vabatahtlikke piisavalt					
... tegeleb aktiivselt uute vabatahtlike leidmisega					
... on piisavalt tegevussuutlik (nt aktiivsus, ressursside kasutamine jms)					
... on hea mainega ühiskonnas					
... suudab ühiskondlikke protsesse mõjutada					
K25: Kuivõrd Te nõustute, et järgnevad väited rahulolu kohta kehtivad Teie kui SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtliku puhul. Palun valige kõige sobivaim vastus:					
	Ei ole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Olen pigem nõus	Olen täiesti nõus
Olen rahul, et vabatahtlik töö pakub erinevaid võimalusi					
Saan töötada iseseisvalt kasutades oma teadmisi ja oskusi					
Tean, mis on minu tööülesanded ja mida minult oodatakse					
Suhted kaasvabatahtlikega on head ja usaldusväärsed					
Olen rahul oma töö sisulise poolega					
Sooviksin täita muid vabatahtliku ülesandeid liidus kui praegusel hetkel teen					
Mul on olemas kõik vajalikud (abi)vahendid oma tööülesannete tegemiseks					
Mul on olemas piisavalt informatsiooni oma töö tegemiseks					
Vähiravifondi sisekliima on hea					
Saan piisavalt toetust teistelt vabatahtlikelt probleemide/raskemate ülesannete lahendamisel					
Mulle meeldib vestelda oma tuttavatega liidust, kus töötan vabatahtlikuna					

Lisa 1 järg

K26: Kuivõrd Te nõustute, et järgnevad väited kaasamise kohta kehtivad Teie kui SA Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu vabatahtliku puhul. Palun valige kõige sobivaim vastus:

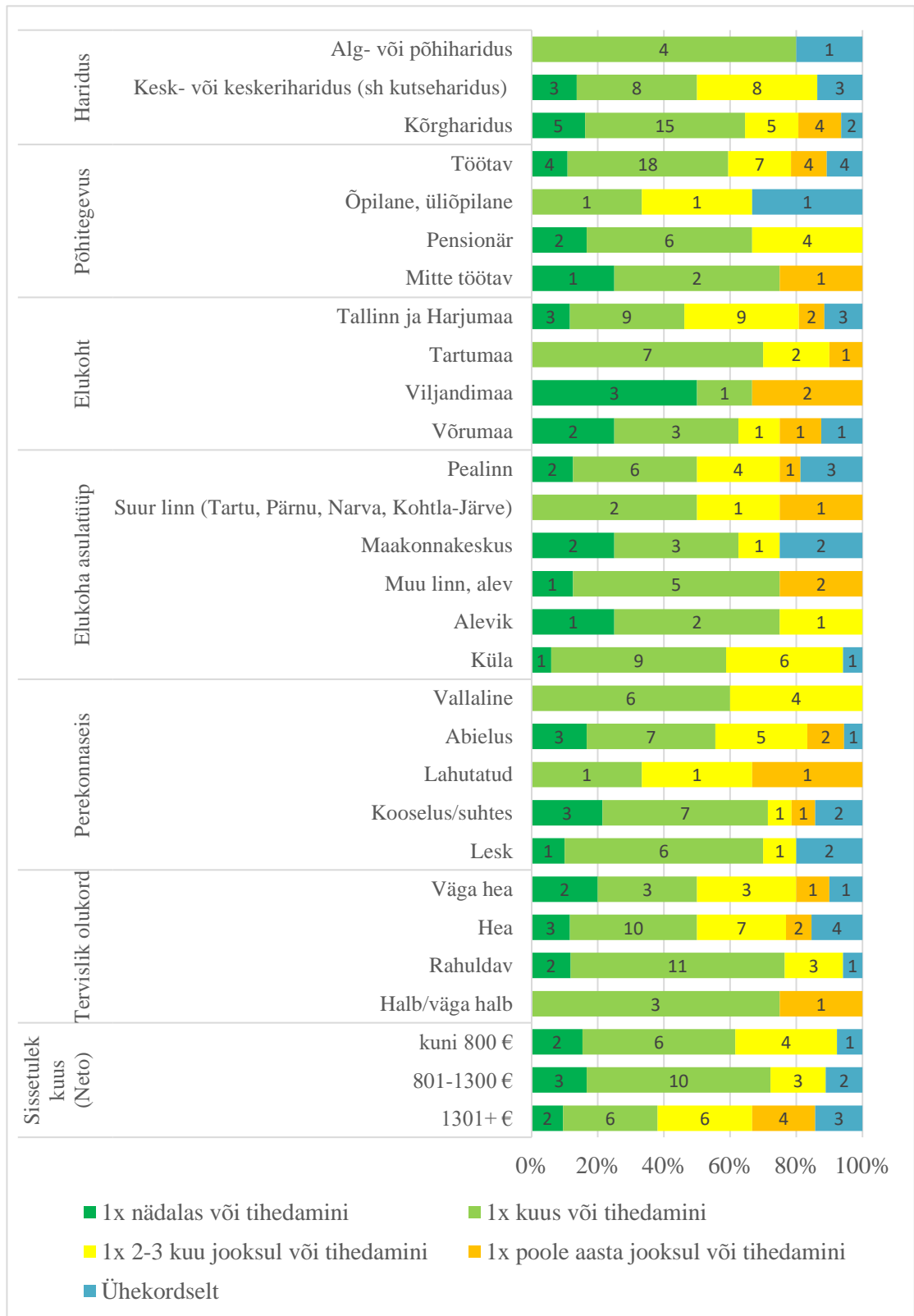
	Ei ole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Olen pigem nõus	Olen täiesti nõus
Olen rahul Vähiravifondi juhtkonna ning koordinaatorite toetuse ja vabatahtlike juhtimisega					
Arvestatakse minu ettepanekutega töö sujuvamaks tegemiseks					
Olen rahul informatsiooni andmisega Vähiravifondi poolt					
Tunnen, et Vähiravifond (juhtkond) hoolib minust					
Vähiravifond on hea mainega					
Ma hoolin organisatsioonist kus töötan vabatahtlikuna					
Tunnen end olulise liikmena organisatsioonis					
Ma olen motiveeritud ning valmis tegema vabatahtlikku tööd pikemal perioodil ja regulaarselt organisatsioonis kus töötan					
Vähiravifond korraldab erinevaid (tänu) üritusi/väljasõite, et suurendada vabatahtlike ühtsust ja kokkukuuluvustunnet					
Ei tunne end meeskonna/Vähiravifondi liikmena					

IV bloki allikad: Randrüt, 2021, lk 56–58; Nesbit *et al.*, 2018, lk 504, Hyde *et al.*, 2016, lk 57

K27: Soovi korral palun lisage täiendavaid mõtteid/soovitusi/kommentaare.

Suur tänu Teie panuse eest!

Lisa 2. Vabatahtlikus tegevuses osalemise sagedus hariduse, põhitegevuse, elukoha, elukoha asulatüübi, perekonnaseisu, tervisliku olukorra ja netosissetuleku järgi

SUMMARY

ENGAGEMENT AND MOTIVATION OF VOLUNTEERS ON THE EXAMPLE OF THE HILLE TÄNAVSUU CANCER TREATMENT FOUNDATION “THE GIFT OF LIFE”

Liina Daum

The motivation for the thesis was to investigate whether the problem of volunteer shortage and irregularity of volunteering highlighted in various studies also applies to the volunteers of the Hille Tänavsuu Cancer Treatment Foundation “The Gift of Life”.

Volunteers of the “The Gift of Life” help throughout the year to raise funds at various events and venues in Estonia so that the Foundation can financially help cancer patients get cancer treatment and give them hope.

Various studies confirm that organisations need volunteers who contribute regularly, but results show that volunteering experiences are often one-off or episodic. Moreover, a survey conducted in Estonia 2018 found that the proportion of regular volunteers has declined from 34% to 26% in recent years. Based on the foregoing, the problem of this research is the lack of volunteers and the irregularity of their volunteering in non-profit organisations.

Due to the problem, this work aims to identify links between socio-demographic characteristics and motivation in the organisation of volunteer work in “The Gift of Life” Foundation and to make proposals to the management of the Foundation for more effective coordination of work. Based on the aim, the following research questions have been set: What is the socio-demographic profile of the volunteers of “The Gift of Life” Foundation; What factors are involved in engaging and motivating?

The theoretical overview of the thesis first introduces volunteering, its importance, and its challenges. It also provides an overview of motivation, some theories, and the factors influencing it. In addition, an overview of the engagement of volunteers and the challenges involved is given.

A quantitative research method was used to study a larger number of respondents and to explain the results objectively based on an analysis of the data collected. The simple random sampling method was used, and the survey's target group was "The Gift of Life" Foundation volunteers. The data collection tool was a structured questionnaire designed and distributed in the University of Tartu Limesurvey survey environment. The first part of the questionnaire aimed to collect socio-demographic data on volunteers and information on their participation in volunteering. The second part of the questionnaire assessed respondents' agreement with the statements in the blocks on volunteer motivation, engagement, and satisfaction. The questionnaire was e-mailed to "The Gift of Life" Foundation's general mailing list with a request to share it on the Fund's closed Facebook volunteer group. Microsoft Office Excel was used to analyse the data from the survey results, and statistical analysis was carried out using the JASP program. Data generalisation and multivariate analysis were made descriptively, using figures as supporting and illustrative material.

As a result of the study, it turned out that an active (once a month or more) volunteer for "The Gift of Life" Cancer Fund is mostly a highly educated, married or cohabiting Estonian woman aged 35-49, living in the capital, in good health and with a net monthly income of €800 or more.

The survey found that intrinsic motivators are essential for "The Gift of Life" volunteers, and helping others is seen as the most important. External motivation is mainly related to social relationships. There were no significant differences between engagement, motivation, and volunteering activity. Overall, volunteers are satisfied with the work of the "The Gift of Life" Foundation, and all agree that the Foundation has a good reputation. They feel engaged in the activities and the team. Volunteers care about the organisation in which they work and also feel cared for by "The Gift of Life" Foundation.

The survey also revealed that the biggest problem with volunteering is lack of time. The survey also found that a small proportion of respondents identified the internal climate of the Foundation as a problem and expressed a desire to improve the organisational side of volunteering.

Based on the research results, proposals will be made to the management of Hille Tānavsuu Cancer Treatment Foundation “The Gift of Life” to help improve the coordination of the Fund’s volunteer work and engagement. Therefore, agreed-upon volunteer rules (including communication rules) should be reviewed and improved. To prepare comprehensive information material for new members that gives new volunteers a clear overview of the organisational aspects of fundraising and how to work. To appoint team leaders from among the Foundation's long-standing active volunteers to help train the newest members of the Foundation in different regions of Estonia and support volunteers in their daily work, as well as provide leadership training for team leaders. Also, the creation of a database of inactive volunteers so that in the future, the Foundation can mobilise the full force of its fundraising resources in exceptional circumstances.

The author is of the opinion that the survey carried out was not perfect and recommends that future surveys of volunteers should be carried out as an interview study or as a combined study to open up the background to the responses to the questions in order to understand the causes of problem situations, barriers, and lack of knowledge.

In conclusion, although the study results do not coincide with the shortage of volunteers and the irregularity of their activities reported in theory, the results confirmed the opposite in the case of Hille Tānavsuu Cancer Treatment Foundation “The Gift of Life” volunteers.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Liina Daum,

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Vabatahtlike kaasamine ja motiveerimine SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu näitel“, mille juhendaja on Jaanika Kukk, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Liina Daum

19.05.2023